

LETO XXIII. Štev. 203

IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
»LJUDSKA PRAVICA«
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1954 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOROBO JE IZBA-
JALA KOT UDVNEVNIK IN
FEDNIK - OB OSVOBODITVE
OO L. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDIK
- OB 1. JUNIJA 1953 IZBAJA
V REDAKCIJSKI POVERLINO-
STI S »BORBO«

OB OBISKU MONGOLSKIH DRŽAVNIKOV V SLOVENIJI

Skupni osnovni cilji

Mongolski gostje ob dveh virih našega razvoja: naših gospodarskih prizadevanj in med spomeniki naše osvoboditve

Ljubljana, 28. avg. — Dež je rahlo zalival Ljubljansko kotlino, ko je modri vlak z državniško delegacijo Mongolske ljudske republike davi prispel na ljubljansko postajo. Goste, ki so se pripeljali naravnost iz Beograda, so ob prihodu v naše glavno mesto pozdravili predsednik Ljudske skupščine Miha Marinko, podpredsednik Izvršnega sveta Stane Kavčič in drugi.

Po pregledu častne čete, ki je bila razvrščena ob izhodu s po-

staje, so se mongolski državniki mimo znatne množice ljudi odpeljali po ljubljanskih ulicah, okrašenih z mongolskimi in našimi zastavami, proti Litostroju, kjer jih je že pričakovala spet

večja skupina ljudi. Pred vhodom jih je pozdravil direktor inž. Guštin, ki jim je v dobre pol ure tudi razkazal glavne objekte naše največje tovarne vodnih turbin.

Med turbinami in njih ustvarjalci

V dežju, ki ni in ni ponehal, so gostje hiteli od delavnice do delavnice z zanimanjem opazovali zdaj delavce, zdaj komplikirani proizvodno-tehnični proces. »Kakšne so vaše kapacitete v proizvodnji hidroturbin«, je sredi mogočnih litostrojskih objektov vprašal predsednik vlade Cedenbal. »Koliko in kam izvažate, ali je vaš izvoz neposreden?« Tako so se vrstila vprašanja, ki so jih stavili člani delegacije, ko se je sredi druge delavnice pokazala mogočna turbina, namenjena v Vuhred. Mongolske reke so namreč vse manjše, saj je dežela tako daleč od vse vlage s Pacifika.

Pregled mongolskim gostom omogočil, da so si lahko ustvarili tudi ob raznih drugih priložnostih, da bi se ljudje spominjali mest ter gospodarskih in drugih prireditev, ki so jih obiskali.

Bilo je nekaj minut čez 10. Med prijetnim pomenkom so se predsednik Tito, Jovanka Broz in ostali gostje vpisovali v knjigo obiskovalcev velesejma. Potem pa je prišlo še eno presenečenje. Upravnik velesejmske tiskarne je že prihitel s prvimi številkami časnika »Sajamski kurir« in na prvi strani je bilo objavljeno daljše poročilo s slikami o tem obisku velesejma. Predsednik republike si je ogledal časnik ter pohvalil naglico redakcije in kakovost tiska.

Okrog 10.30 je predsednik republike Tito s soprogo Jovanko sedel v odprt avto, odzdravljali zbrani množici na sejmšču in okrog njega in se prek »Mostara« odpeljal domov.

Predsednik Tito je včeraj obiskal tudi novosadski sejem

Novi Sad, 28. avg. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je danes dopoldne obiskal mednarodni sejem kmetijstva v Novem Sadu. Pri vohu na sejmšču so njega in visoke državne funkcionarje sprejeli predstavniki Vojvodine. Več tisoč obiskovalcev novosadskega sejma ga je prisrčno pozdravljalo. Podatke o dosežkih uspehih v kmetijstvu Vojvodine je dal predsedniku dekan kmetijske fakultete v Novem Sadu inž. Lazar Stojković. Predsednik Tito si je ogledal vse razstavne paviljone. Posebno se je zanimal za razstavljeno pšenico domače sorte, ki so jo pridelali na kmetijskem posestvu »Belje«. »Če bi na pol milijona hektarov zemlje dosegli tolikšen donos pšenice, je nam ne bi bilo treba uvažati«, je pripomnil. Nadalje je izjavil, da se nobeno leto ni bil zadovoljen z uspehi našega kmetijstva, letos pa je povsem zadovoljen in meni, da je treba tako nadaljevati.

EVROPSKO MOSTVENO SAHOVSKO PRVENSTVO

Jugoslavija premagala SZ

Baden pri Dunaju, 28. avgusta (DPA). — Danes so nadaljevali prekinjene partije VI. oziroma zadnjega kola evropskega moštvenega sahovskega prvenstva. V dvoboju Jugoslavija — SZ so naši šahisti dosegli enega svojih največjih uspehov z zmago 6:4. To je drugi poraz sovjetske reprezentance (doslej so Rusi izgubili edino na olimpiadi z Madžarsko z rezultatom 1,5:2,5). Rakič je premagal Aronjina, medtem ko je bila partija Bertok — Korčoj končana neodločno.

Prekinjeni partiji dvoboja CSR — Zahodna Nemčija dr. Filip — Unzicker in Pithart — Rellstab sta bili končani neodločno, tako da je zmagala CSR s 5,5:4,5 točke. Končni rezultat: Sovjetska zve-

Naša delegacija na zasedanju Generalne skupščine OZN

Beograd, 28. avg. (Tanjug). — Naša delegacija na letošnjem zasedanju Generalne skupščine OZN, ki se bo začelo 17. septembra, bo vodil državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović. Namestnik vodje jugoslovanske delegacije bo državni podsekretar za zunanje zadeve Srdjan Prica.

V delegaciji so tudi naš stalni delegat v OZN veleposlanik dr. Brilej, pooblaščen minister v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Sergej Mikijedjo in namestnik stalnega delegata o OZN Djuro Ninčin.

Naši atleti prispeli v Atene

Atene, 28. avgusta. — Danes je prispela v Atene jugoslovanska atletska reprezentanca, ki šteje 70 članov: 29 atletinj, 40 atletov, zvezna kapetana, 14 trenerjev, zdravnik, sodnik in dva iz splošnega vodstva. Zvezni kapetan Lenart je izjavil, da je reprezentanca dobro pripravljena in upa, da bomo osvojili prvo mesto na Balcaniadi.

Trije enaki temeljni interesi

Kosila so se udeležili razen gostitelja, predsednika Ljudske skupščine LR Slovenije Miha Marinko in mongolskih gostov podpredsednik Izvršnega sveta Stane Kavčič in še mnogi predstavniki naše vojske, našega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja. Predsednik Miha Marinko je med kosilom gostom tako nazdravil:

Po ogledu Litostroja in pogovoru, v katerega je posegel tudi

tov. Miha Marinko, so se gostje odpeljali v muzej NOB, kjer so z zanimanjem sledili slikam in kartam, ki kažejo našo osvobodilno borbo. V spominski knjigo, v kateri je toliko iskrenih misli in pripomb, je tudi predsednik Cedenbal zapisal v svojem rodnem jeziku: »Mongolski narod je popolnoma solidaren s herojsko borbo vašega naroda.« Tako se je končal obisk mongolskih gostov v muzeju NOB.

Po kratkem in zaradi dežja le bežnem ogledu mesta so se gostje odpeljali v palačo Izvršnega sveta, kjer je bilo zanje opoldne slovesno kosilo.

Povsem strinjamo. Vladi in ljudstvu Mongolske ljudske republike toplo želimo čimvečji in hitrejši gospodarski napredek in čimvečji uspehe na vseh področjih vašega družbenega razvoja. Dvigam čašo na zdravje vas, tovariš predsednik, vseh naših gostov in za napredek vaše domovine Mongolije.

Zahvala predsednika Cedenbala

Za zdravico so se tovarišu predsedniku Marinku zahvalili vodja mongolske delegacije Jumzagin Cedenbal. Najprej je izrekel toplo zahvalo za prisrčni sprejem v Sloveniji, potem pa je poudaril zgovorne dokaze njene-

Mongolski državniški gostje so si včeraj s posebnim zanimanjem ogledali naš Muzej NOB, grafične prikaze naših osvobodilnih bojev, naše orožje in trofeje naših zmag

je in Afrike, pa vendar imamo danes izjemno priliko, da prvičkrat pozdravimo v svoji sredi največje predstavnik daljne azijske dežele, Mongolske ljudske republike. Zato je razumljivo, da vaš obisk, s katerim ste nas počastili, sprejemamo s posebnim zanimanjem in velikim zadovoljstvom. To srečanje je za nas tembolj radostno, ker moremo v vaši osebi pozdraviti voditelja revolucionarnega preporoda mongolskega naroda.

Prepričani smo, da so vaši in naši cilji, za katere se mi in vi borimo, v najosnovnejšem končnem pogledu slični — z osvoboditvijo iz podjarmljenja, ekonomskega in duhovnega zatiranja zgraditi pravičnejši družbeni sistem; nenehno razvijati proizvodne sile, ki naj služijo izključno dvigu blaginje in napredka delovnih ljudi. Četudi nas ločijo tolikšne daljave, četudi so vaši in naši izhodni pogoji tolikanj različni in zato nujno tudi različne oblike in pota razvoja, imamo vendarle nekatere bistvene težnje, ki so nas vodile v revolucionarni preteklosti ter slične interese v sedanjosti in bodočnosti. Med te spada tudi borba za mir, politika aktivnega miroljubnega sožitja, spoštovanje suverenosti in narodne enakopravnosti.

Z mislimi, izraženimi včeraj z vaše in s strani naših državnih funkcionarjev v Beogradu, se vsi

ga naglega gospodarskega in kulturnega napredka, ki jih je mongolska delegacija med svojim kratkim obiskom v Ljubljani videla. Izrazil je trdno prepričanje, da bo prelepa Slovenija tudi v prihodnje tako naglo in uspešno napredovala, in zaključil zdravico s toplo željo v svojem in v imenu mongolske delegacije za čim lepšo bodočnost naše republike.

Popoldne so se odpeljali na Reko in so si ondi ogledali ladjedelnico »3. maj«, nato pa Opatijo. Jutri bodo preko Karlovca krenili v Zagreb, potem pa se bodo vrnili v Beograd. M. O.

Na Reki

Reka, 28. avg. (Tanjug) Mongolska državniška delegacija je danes popoldne prispela iz Ljubljane na Reko. Pred ladjedelnico »Tretji maj«, ki je bila vsa v zastavah, so goste sprejeli sekretar Izvršnega sveta Hrvaške Jure Izvezić, predsednik OLO Reka Edo Jardas in predstavniki ladjedelnice. Mongolski gostje so si kako uro ogledovali ladjedelnico, nato pa so odpotovali v Opatijo. Prebivalci so jih med potjo toplo pozdravljali. Pred hotelom »Atlantik« so jim pionirji izročili šopke cvetja.

Mongolska delegacija bo jutri zjutraj odpotovala iz Opatije v Beograd.

Mongolski ministrski predsednik v torek opoldne pri našem predsedniku republike

»BEOGRAJSKO SEJMIŠČE NAPRAVI ZELO DOBER VTIS«

Je ob včerajšnjem obisku na Beograjskem sejmu izjavil predsednik Tito

Beograd, 28. avg. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito s soprogo Jovanko se je mudil danes dve uri in pol na velesejmu tehnike in tehničnih pridobitev. V njegovem spremstvu so bili predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić, podpredsednik ZIS Aleksander Ranković, predsednik Zvezne ljudske skupščine Srbije Jovan Veselinov, predsednik Izvršnega sveta Srbije Miloš Minić s članoma Izvršnega sveta Mihajlom Svabićem in Ristom Antunovićem, predsednik OLO Beograda Djurica Joikić s podpredsednikoma Radenom Broćevićem in Jovanom Janovićem ter direktorica velesejma inž. Olga Divac.

V NAJLEPŠI VELESEJMSKI STAVBI

Predsednik Tito in njegova soproga Jovanka sta prispela na beograjsko sejmšče v odprtem avtomobilu nekaj minut po 8. Potem ko sta ju pozdravila Djurica Joikić in Olga Divac, sta z ostalimi gosti odšla v razstavne paviljone. Predsednik Tito si je nekaj časa ogledoval stroje kruševske tovarne »14. oktobar«. Na poti proti najlepši velesejmski stavbi, dvorani št. 1, so prehodili gostje ves del sejmšča po odprtem prostoru, na katerem razstavljajo mnoge naše in tuje tovarne.

Na lepo urejeni širni trati med dvorano št. 1 in savskim bregom je predsednika Tita sprejel Sveta Milivojević, direktor tovarne industrije traktorjev in strojev Beograd, ki tu razstavlja traktorje in druge stroje. Predsednik Tito se je zlasti zanimal za traktor tega našega podjetja in za priključne stroje, s katerimi je kompletiran. Direktor tovarne je obvestil predsednika, da bo začela industrija traktorjev in strojev v sodelovanju z nekaterimi drugimi tovarnimi do konca leta 1957 v celoti izdelovati traktorje Ferguson.

Med ogledom tega dela sejmšča so številni obiskovalci in razstavljavci navdušeno pozdravljali predsednika Tita in ostale goste.

V dvorani št. 1 je predsednik Tita sprejelo novo ploskano je navzočih, pomešano z brnelim strojem, ki so jih novi proizvajalci za to svečano priložnost pogrnili. Predsednik Tito se je najprej ozrl na kupolo, potem pa se je ustavil najprej pri strojni lvarne železa in tempera v Kihindi, nakar si je ogledal izdelke podjetja »Bratstvo« iz Novega Travnika. V tem prostoru so razstavljali izdelki tovarne »Ivo Lola Ribar« iz Železnikov. Predsednik Tito se je zanimal zlasti za veliko pnevmatično kladivo. Zagrebška tovarna »Prvomajska« razstavlja na Beograjskem velesejmu svoje nove izdelke. Predsednik Tito se je povzpela na nekoliko privzdignjeno stojnico »Prvomajske«, da bi bolje videl njen najnovejši izdelek — univerzalni brus za orodje.

Gostje so se potem povzpeli na prvo galerijo te dvorane in

si med drugim ogledali stojnice Maroka, radioindustrije »Nikola Tesla« iz Beograda, »Iskre« iz Kranja in avstrijsko stojnico. Predstavniki industrijske stojnice so izročili predsedniku Titu in njegovi soprogi informativno gradivo o Avstriji v lepih plastičnih iz plastične mase.

VABILI PREDSEDNIKU TITU

Na poti v dvorano št. 2 se je predsednik Tito ustavil v sejmški tiskarni, v kateri so montirani grafični stroji raznih proizvajalcev. Prav tisti hip so tiskali najnovejšo številko časnika »Sajamski kurir«. Ko je odhajal iz tiskarne, se je predsednik Tito ustavil pred odprto stojnico ladjedelnice — »Tito« in se zanimal za motorne čolne, ki jih izdeluje ta ladjedelnica.

V dvorani št. 2, ki so si jo gostje potem ogledali, so predstavniki tovarne zdravil »Galenika« naprosili predsednika republike, naj obišče »Galeniko«, kadar bo utegnil. Tito se je nasmehnil in jih pozdravil z roko, potem pa si je ogledal stojnico tovarne barv »Duga«. V tej stojnici so predstavniki tovarne stekla iz Paračina povabili predsednika, naj obišče to tovarno, če pa ne more, naj si ogleda vsaj njeno razstavo v Knez Mihajlovi ulici v Beogradu.

V UPRAVI VELESEJMA

Gostje so si potem ogledali nekatere razstavne prostore tudi v tretji dvorani. Predsednik Tito si je ogledoval razne domače in tuje izdelke skoraj poldrugo uro, potem pa se je mudil eno uro v upravi velesejma. Ko so mu predstavili projektanta sejmšča Milorada Pantovića, mu je predsednik Tito čestital k projektu in rekel, da je njegova ideja zelo lepa in smela.

Predsednik je tudi izjavil, da napravijo poslopja na človeka mogočen vtis, da je razporeditev v njih takšna, da lahko človek v kratkem času mnogo vidi in da je dvorana čudovita. Direktorica velesejma inž. Olga Divac je k temu pripomnila, da je predsednik Tito samo v dvorani št. 1 prehodil skoraj tri in pol kilometra.

Potem je predsednik Tito na prošnjo novinarjev poudaril, da napravi beograjsko sejmšče na človeka zelo dober vtis, da je njegova arhitektura lepa in smelna in da bo ta del Beograda mnogo pridobil na lepoti, ko bo odstranjena železniška proga.

DARILO PREDSEDNIKU SOPROGI JOVANKI

Tu so predsednikovi soprog poklonili svileni ruto s pismenim emblemom in motivi beograjskega sejmšča. Predsednik Tito si

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek, 29. avgusta
Ponoči se nekaj padavin, jutri izboljšanje do spremenljive oblačnosti. Temperature ponoči med 9 in 12, v primorju 15, najvišje dnevne temperature med 17 in 23 stopinj C.

Stanje vremena

Ob severozahodnih vetrovih se pomikajo valovi frontalnih motenih prek alpskih predelov. Za njimi dotekajo nad Srednjo Evropo nekoliko hladnejše zračne mase.

**NASI PREDVOLILNI
RAZGOVORI**
Predzadnji v Ljubljani
Odgovarja Ciril Fain, predsednik
ObLO Ljubljana-Moste

Kaj je bilo najznačilnejše v delu vašega ObLO v minulem obdobju?
«Osnovne naloge našega odbora je bilo urejanje komunalnih, prosvetnih, fizikalnih in podobnih objektov ter naprav.

Zakaj to?
Naša občina je pretežno industrijska. Industrija ustvarja 71 odstotkov narodnega dohodka. Po ustvarjenem narodnem dohodku smo na tretjem mestu med ljubljanskimi občinami, na drugi strani smo glede komunalnih naprav (kanalizacija, vodovod, elektrika, stanovanja in poslovni prostori) na predzadnjem mestu. Glede športnih prostorov pa celo na zadnjem mestu v okraju. Zaradi tega je bilo tudi nujno angažirati vsa sredstva za ureditev teh najbolj perečih vprašanj. Samo lani smo vložili v taka dela nad 120 milijonov dinarjev lastnih sredstev in sredstev gospodarskih organizacij, letos pa skupno s stanovanjskimi gradnjami nad 200 milijonov.»

Kaj nameravate obravnavati na prihodnjih zborih volivcev?
«Na zadnjih zborih volivcev, ko smo sprejemali družbeni plan, so volilci na večini zborov zahtevali, da bi jim posredovali gradivo za zbere že prej, tako da bi prišli na zbere pripravljeni. Zaradi tega pripravljamo za naslednje zbere volivcev gradivo, ki ga bomo objavili v »Moševski kroniki«. To je publikacija, ki bo izhajala po potrebi in informirala volivce o vsem in tudi o problemih, ki naj jih obravnavajo na zborih. V prvi številki bo objavljeno gradivo o komunalni in drugi gospodarski dejavnosti ter o prosveti.»

Kako se v vaši občini pripravljajo na volitve?
«Priprave na volitve pri nas trajajo že dalj časa. Tako občinske organizacije SZDL in ZK že skoraj dva meseca razpravljajo o volilnih enotah, o številu odbornikov v obeh zborih, o kandidatih itd. Posebej zanimivo na našem območju je, da terenske organizacije SZDL zelo pogumno predlagajo mlajše kandidate. Zanimiv pojav je tudi ta, da razne organizacije, kot n. pr. Društvo upokojencev, postavljajo svoje predloge in zahteve za sodelovanje v bodočem občinskem ljudskem odboru.»

Kmetijski razvoj zahteva agronoma neposrednega organizatorja proizvodnje

Iz razgovora s predsednikom fakultetnega sveta in ž. Jožetom Berkopcem

Za uspešen nadaljnji razvoj kmetijstva bomo potrebovali tudi dobre strokovnjake. Zaprtili smo inž. Jožeta Berkopca, predsednika fakultetnega sveta fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo, da nam odgovori na nekatera vprašanja v zvezi z vzgojo kmetijskih strokovnjakov.

V zadnjem času mnogo govornikov, da univerzitetni študij traja predolgo. Agronomska fakulteta dá vsako leto okrog 25 diplomantov. Naše kmetijstvo bi jih potrebovalo mnogo več, saj pride zdaj po en strokovnjak celo na 8500 ha zemlje. Kaj namerava fakultetni svet ukreniti, da bi skrajšali študij?

Na naši fakulteti, ki slavi letos desetletnico obstoja, je do zdaj diplomiralo 153 agronomov in 26 gozdarjev. Od tega letos 36 agronomov in 8 gozdarjev. Vseh absolventov pa je še 270, od tega 151 agronomov in 119 gozdarjev. V letnem semestru je bilo vpisanih na agronomskem oddelku 145, na gozdarskem 186, na veterinarskem pa 34. Glede na potrebe je število vpisanih študentov premajhno, zlasti na agronomskem oddelku.

V letu 1955/56 so diplomanti končali s povprečno sedmimi leti študija in starosti 28 let na agronomskem oddelku, študij gozdarjev pa je trajal povprečno 6,8 leta.

NE PO ŽELJAH POSAMEZNIKOVA: PO POTREBAH DRUŽBE

Glede na perspektivni razvoj našega agrarnega gospodarstva je družba zelo zainteresirana na kakovosti in profilu visokokvalificiranih kadrov v kmetijstvu. Treba bo izdelati realne programe s stališča družbenih koristi in povečanih družbenih potreb v skladu s pridobitvami sodobne znanosti in tehnike. Vprašanje trajanja študija in uporabnosti inženirjev je izrazito družbena zadeva in ne more študij trajati po željah nekaterih posameznikov, kakor tudi ne more biti samo stvar študentov, da prihajajo na predavanja ali ne.

Ob takih nalogah, ki jih postavlja naša družba pred fakulteto, bo potrebna pomoč zlasti glede opreme z modernimi učnimi sredstvi. Če hočemo dobiti visokokvalificiranega kmetijskega strokovnjaka, ki naj dela neposredno v proizvodnji, ali bolje, ki naj v naših razmerah iz zaostale, vaze zaprte drobne kmečke proizvodnje ustvarja pogoje za moderno socialistično proizvodnjo, tako da to hkrati spreminja družbene odnose, je nujno omogočiti študentom, da že med študijem obvladajo vse delovne operacije take proizvodnje. Zato se morajo zlasti praksa in delovne vaje opraviti na moderno organiziranih in s sodobno kmetijsko tehniko opremljenih objektih.

Dosedanji študijski načrti in programi so še odsev drobne kmečke proizvodnje, oziroma so povečini prirejeni ne glede na to, kakšen sistem gospodarjenja in kakšne družbene odnose hočemo ustvariti v kmetijstvu. Te načrte in programe bo treba prilagoditi novim potrebam.

POTREBEN JE AGRONOM SPECIALIST

Agronom, ko pride z univerze, zna vse in nič. Ne bi kazalo morda uvesti specializacij; če ne ožje, vsaj glede na rajonizacijo kmetijstva?»

Študij agronomije je kompleksen študij. Obsega več specialnih kmetijskih strok. Razumljivo pa je, da bo razvoj našega kmetijstva zahteval strokovnjaka, ki bo izpolnjeval določene proizvodne programe. Tu bo šlo za novo organizacijo dela bodisi na velikih posestvih ali pa v zadržni kooperaciji. Za moderno kolonizacijo, racionalno izkoriščanje zemlje, za povečanje storilnosti, za dodelitev dela, smotrno vlaganje denarja, skratka za uvajanje vseh znanstvenih in tehničnih pridobitev v kmetijstvo v posameznih proizvodnih področjih. Vsemu temu ne bo mogel biti kos strokovnjak, vzgojen po starih učnih programih. Razvoj kmetijskih zadrž in njihova preorientacija za dvig kmetijske proizvodnje, zlasti socialistična koope-

racija, so odprla široke potrebe in zahteve po agronomih in sicer po novem tipu agronoma — ne agronoma vseznalca, marveč agronoma neposrednega organizatorja določene proizvodnje, agronoma tipa obratnega inženirja, torej specialista.

Razvoj in izvajanje rajonizacije kmetijske proizvodnje, ko se bodo določene pokrajine in posamezne zadruge ukvarjale predvsem z neko glavno proizvodno panogo, bosta še bolj poudarjala potrebo po takem tipu agronoma — specialista.

Naj vzamemo samo primer mehanizacije kmetijstva. Računamo, da bomo imeli do leta 1961 v državi okrog 40.000 novih traktorjev. Ob tem nastane vprašanje, kdo naj ravna s temi stroji in drugo mehanizacijo ter organizira njihovo izkoriščanje. Kmetijski

strokovnjaki zelo slabo poznajo, po sedanjem študijskem programu, kmetijsko mehanizacijo. Predvsem je ne znajo takoj učinkovito uporabiti v proizvodnji. Glede na tak razvoj bodo tudi na tem področju potrebni kmetijski strokovnjaki — specialisti. Seveda je vprašanje, koliko je možno take specialiste vzgajati med študijem na univerzi, ali pa bo treba prepustiti podiplomskemu študiju.

STROKOVNJAKI PREDVSEM V PROIZVODNJI

Se vam zdi, da je sedanje razmerje strokovnjakov po pisarnah in na praktičnem tehniškem delu pravilno ali bi ga bilo potrebno spremeniti?

Jasno je, da je delovno torišče kmetijskih strokovnjakov na terenu, na družbenih posestvih, v kmetijskih zadržah in poslovnih zvezah.

Ostajanje kmetijskih strokovnjakov v mestih, v raznih uradih in inštitutih je splošen pojav v vsaj državi. Razlogi za to so različni. Deloma je to pripisati neurejenim materialnim pogojem na vasi. Deloma splošnemu odnosu do kmetijskih strokovnjakov, pa tudi smeri in vsebini samega študija. Nimam pri roki podatkov o razvrstitvi kmetijskih strokovnjakov v Sloveniji. Znano pa je, da se agronomi še zmerom raje zaposlijo v naprednejših okrajih in zapuščajo zaostale.

Mnenje o vlogi kmetijskih strokovnjakov se je v zadnjem času precej spremenilo. Znanost se je spremenila in se spreminja tudi odnos do njih. Z njihovo afirmacijo v proizvodnji pa bo ta odnos še ugodnejši.

Strokovnjaki sami ne zmorejo vsega v naporih za povečanje kmetijske proizvodnje, če jim proizvajalci sami ne pomagajo. Kako gledate na izobraževanje kmetovalcev?

Odveč je poudarjati, da je za uspešno modernizacijo kmetijstva nujno potrebna neka splošna kulturna raven in strokovno znanje neposrednih proizvajalcev. Ne glede na to, ali so delavci na družbenih posestvih ali pa kmetje v socialistični kooperaciji z drugo.

Letošnje zvezno nagradno tekmovalstvo v kmetijstvu je na primer med drugim tudi zelo ugodno vplivalo na strokovno izobraževanje proizvajalcev in vzbudilo v njih željo po znanju. Spoznali so, da ni moč doseči velikih uspehov brez poznavanja sodobnih tehničnih in kemičnih sredstev ter sodobnih načinov proizvodnje. To spoznanje je zelo pomembno, ker se taki proizvajalci ne bodo več vračali k zaostalim metodam in zaostalim agrotehnikam, marveč bodo stremeli za novim.

Mislím, da bosta naša splošna prosvetna politika in novi šolski sistem morala upoštevati potrebe kmetijskih proizvajalcev in zagotoviti tisto minimalno znanje, ki je danes nujno. Treba bo pri vsem tem vsekakor upoštevati smernice družbenega in gospodarskega razvoja na vasi.

Potrebno je, da bo strokovno izobraževanje proizvajalcev dopolnjeno tudi z družbeno gospodarskim izobraževanjem, ker je nujno dobre proizvajalce usposobiti tudi za aktivno udeležbo v organih upravljanja — delavskih svetih, kmetijskih zadržah in zborih proizvajalcev.

DNFVNİK

Na sejah obeh zborov OLO Trbovlje so včeraj razpravljali in sklepali o osnutku odloka o določitvi načel, po katerih bodo predpisali pravila za trgovine s pavsalnim obratovanjem, o osnutku odloka o škodnosti za razlašena zemljišča v trboveljskem okraju itd. Med drugim so na ločeni seji razpravljali tudi o potrditvi pravil okrajnega sklada za gospodarske kadre. Na skupni seji pa so odborniki poslušali poročilo o ukrepih, ki sta jih uveljavila »Cementarna« in Elektran Trbovlje za ureditev dimniških naprav. Imenovali so gospodarsko-finančno komisijo za cepljenje proti otroški paralizi z nalogo, da zbira sredstva od gospodarskih in proračunskih organizacij in imenovali tudi odbor okrajnega vodnega sklada.

Močno neurje s točo v Novi Gorici je včeraj popoldne povzročilo nekaj škode na kmetijskih pridelkih, zlasti na dozorevačem grozdlju in sadju. Neurje je divjalo tudi nad drugimi kraji v Slovenskem Primorju, od koder pa še ni podatkov o škodi.

V Varaždinu se je včeraj začel IV. kongres folkloristov Jugoslavije, ki mu prisostvuje nad sto domačih udeležencev in gostov iz SZ, ZDA, CSR, Italije, Vzhodne Nemčije, Romunije, Avstrije, Madžarske in Belgije. Na kongresu bodo domači in tuji strokovnjaki prebrali 48 referatov o muzikoloških vprašanjih, narodnih književnosti, plesu in segah. Posebej bodo med drugim spregovorili o pojmu folklor, ki ima v raznih deželah različen pomen. Udeleženci kongresa bodo obiskali prireditve plesov, pesmi in narodnih običajev na Ptuškem polju, v Prelogu in Nedeljšču. V Varaždinu bodo organizirali tudi vrsto koncertov.

Na Beograjskem sejmu so včeraj sklenili pogodbe v vrednosti nad 24 milijard dinarjev. Jugoslovanska podjetja so sklenila izvozne pogodbe v znesku nad 2 milijona dolarjev kakor tudi uvozne pogodbe ter se posebej dogovorili o uvozu blaga za široko potrošnjo v vrednosti skoraj za milijardo deviznih dinarjev. Kakor je videti, je bil prvi poslovni dan na Beograjskem sejmu zelo ugoden in kaže, da bodo v prihodnjih dveh poslovnih dneh sklenili še mnoge pogodbe, o katerih se zdaj še dogovarjajo.

Okrog 50.000 ton tržnih presežkov sadja in zelenjave imajo v jugovzhodnem delu Srbije, kjer je bila letos zlasti dobra sadna letina. Samo presežke sadja cenijo na 35.000 ton. Zaradi velike ponudbe so cene na trgu iz dneva v dan nižje in kaže, da se bo sadje še nadalje pocenilo. Zaradi pomanjkanja skladišnega prostora in prevoznih sredstev pa trgovska mreža in kmetijske zadruge ne bodo mogle pravčasno odkupiti vseh presežkov.

Dan rudarjev Makedonije so svečano proslavili včeraj v Zletovu, Raduši, Vojanu, Ceru in drugih krajih. Proslava se je pričela s svečano akademijo v rudniku Vojanu pri Kumonovu. V okviru proslave v Zletovu, največjem premogovniku v republiki, so slovesno podelili nagrade najboljšim rudarjem tega kolektiva. V vseh rudarskih centrih so bile številne športne prireditve.

Veliko sirske sredozejsko luko Latakijo, ki jo je gradilo »plitsko podjetje, so izročili investitorju na podlagi zapisnika, ki so ga včeraj podpisali predstavniki uprave sirske pristaniške družbe ter pomorsko-gradbenega podjetja iz Splita. Zapisnik so podpisali brez najmanjše pripombe, kar je velik uspeh naših strokovnjakov za pomorsko gradbeništvo, ki jim je omogočil, da so začeli v Siriji gradnjo še enega pomorskega objekta. Luko Latakijo so zgradili v štirih in pol letih, šest mesecev pred rokom, določenim s pogodbo. Zato so dobili naši graditelji raven pismenega priznanja tudi denarne nagrade.

Delegacija Birminghama bo v času Zagrebskega velesejma obiskala Zagreb, kamor bo prispela to nedeljo. Seznanila se bo z delom kulturnih, prosvetnih, komunalnih in zdravstvenih ustanov, zlasti pa z organizacijo velesejma. Delegacija bo tako vrnila obisk Ljudskemu odboru Zagreba, katerega predstavniki so bili spomladi v Birminghamu.

Litostroj praznuje

Deset let njegovega dela ob več kot stoletni tradiciji v gradnji vodnih turbin na Slovenskem

Pred desetimi leti, 1. septembra 1957, je začel obratovati prvi proizvodni objekt Litostroja — tedanje »Livarne in tovarne strojev« — livarna sive litine. Tedaj je Litostroj obiskal tudi predsednik Tito in po njem je novo podjetje dobilo svoje ime.

V teh desetih letih se je Litostroj razrastle v velik industrijski kombinat, ne da bi se izneveril bogati in zdaj že več kot stoletni tradiciji na področju svoje proizvodnje. Prav zaradi te tradicije in domačih izkušenj, na katerih Litostroj gradi, bi bilo napačno, če bi to naše podjetje imeli za povsem novo podjetje, čeprav je v novi obliki začelo s proizvodnjo šele pred desetimi leti. Res je namreč, da je Litostroj — še posebej kot naša edina tovarna vodnih turbin — samo dedič in nadaljevalec »turbinskih« tradicij na Slovenskem, ki segajo daleč nazaj v prvo polovico prejšnjega stoletja. Po tej tradiciji pa se Litostroj vključuje tudi v najstarejšo »turbinsko-tradicijo Evrope kot eden izmed povsem enakopravnih členov.

Litostroj je svojo proizvodnjo navezal na našo staro in ugledno tradicijo, ki so jo šele nedavno podrobneje raziskali naši gospodarski zgodovinarji. Zato lahko hkrati z desetletnim jubilejem Litostroja upravičeno poudarjamo to več kot stoletno tradicijo v gradnji vodnih turbin, ki je znana v strokovnem svetu tudi izven meja naše domovine.

V desetih letih je Litostroj v polni meri upravičil svoj obstoj na področju turbinske proizvodnje, saj se je v tem kratkem času uveljavil ne le doma, temveč tudi že na tujem. Ze v prvih osmih letih je dal jugoslovanski skupnosti strojno opremo za izkoriščanje nad pol milijona konjskih moči iz vodne energije. Za slovensko industrijo pa je še bolj pomembno, da je Litostroj izdelal opremo tudi za prve hidrocentrale na tujem — v Turčiji (kompletne opreme za štiri centrale, izmed katerih je ena že dobavljena, ostale pa se pripravljajo) in Pakistanu, kamor je Litostroj lani in letos odposlal tri Kaplanove turbine po 6500 KM za HE Chichoki Mallian v pokrajini Lahore. Močnostni so še za nove uspehe, prav tako kot v gradnji žerjavov, ki so se n. pr. v Indiji že povsem uveljavili. Tudi z ostalo svojo proizvodnjo si Litostroj počasi a zanesljivo ustvarja pogoje za čimvečji izvoz. Ob jubileju želimo, da bi se dosedanji vzpon uspešno nadaljeval.

V modelarskem oddelku »Litostroja«

K SPLOŠNEMU ZVEZNEMU ZAKONU O UREDITVI OBČIN IN OKRAJEV

Napotila Zveznega izvršnega sveta glede na volitve ljudskih odborov

Beograd, 28. avg. (Tanjug). — V uveljavljanju in uporabi določb splošnega zveznega zakona o ureditvi občin in okrajev, ki se nanašajo na volitve ljudskih odborov, je nastala potreba po podrobnejših predpisih, ki bi na enoten način urejali nekatera vprašanja, kakor priznanje lastnosti proizvajalcev, delavcev in uslužbencev določenih ustanov, ki se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo, dalje priznanje volilne pravice časno nezaposlenim delavcem, ureditev volilne pravice učencev v gospodarstvu itd.

V ta namen je Zvezni izvršni svet 27. avgusta sprejel napotke za izpolnitev posameznih določb splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev. Napotki slone na gledišču, da morajo pri določanju vrste ustanov, ki naj veljajo za gospodarske organizacije, katerih delavci in uslužbenci uživajo lastnost proizvajalcev, veljati zvezni predpisi, izdani za izpolnitev zakona o pravicah in dolžnostih, izvolitvi in odpoklicu zveznih ljudskih poslancev. »Službeni list FLRJ« št. 39/53 in pojasnila za uporabo posameznih določb tega zakona, »Službeni list FLRJ« št. 41/53. Takšen ukrep so storili zato, ker so se postavili na stališče, da morajo glede določanja, kdo velja za proizvajalca, veljati ista načela in kriteriji za izvolitev ljudskih odbornikov v zborih proizvajalcev ljudskih odborov, ki veljajo za izvolitev poslancev v zbor proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine.

Z napotki je izrecno določeno, da veljajo za gospodarske organizacije, katerih delavci in uslužbenci imajo lastnost proizvajalcev, tudi komunalne ustanove, ki se ukvarjajo z vzdrževanjem ulic in cest, vzdrževanjem in izkoriščanjem mestnega zelenja, z mestno snago, dalje gradnje in upravljanje in gozdne uprave, kolikor so organizirane kot ustanove s samostojnim finanstranjem in se ukvarjajo pretežno z isto dejavnostjo kakor gozdna go-

spodarstva, kakor tudi poslovne zveze kmetijskih zadrž. Navedeni zvezni predpisi se bodo skladno uporabljali tudi glede uveljavljanja volilne pravice članov kmetijskih zadrž in članov njihovih gospodinjstev, volilne pravice delavcev in uslužbencev, ki so časno izven delovnega razmerja, uveljavljanja volilne pravice proizvajalcev, zaposlenih na področju ribištva, določanja polna gospodarske organizacije, kakor tudi glede pravic funkcionarjev sindikalnih ali združinskih organizacij, (ki so jih izvolili proizvajalci), da jih je moč izvoliti za odbornike.

V skladu s prejšnjimi zveznimi predpisi napotki določajo, da delavci in uslužbenci samostojnih obratov v sestavi kmetijskih zadrž, poslovne zve-

V Beograd bodo 8. septembra prispeli predstavniki kitajskega Rdečega križa direktor Vu Jun Fu, predsednik RK Tiencina Jang Čeng Ja in pomočnik načelnika organizacijskega oddelka RK Sung Ju Čing. Pri nas se bodo mudili štirinajst dni in s tem vrnili obisk naši delegaciji RK, ki se je mudila marca na Kitajskem.

Tudi s Tajsko

bodo naši gospodarski stiki razširjeni

Bangkok, 28. avg. (Tanjug). Tu so bili včeraj zaključeni jugoslovansko-tajski gospodarski razgovori. Obisk jugoslovanske delegacije je sponel na težnji Jugoslavije, da doseže širše gospodarske stike z vsemi deželami ne glede na njihovo državno in družbeno ureditev. Tajska vlada se je strinjala s to koncepcijo.

Prišlo je do obširnega medsebojnega spoznavanja sedanjih in bodočih možnosti trgovinske menjave blaga. Dani so pogoji za njeno znatno razširitev. Hkrati so ugotovili, da ni potrebnih stikov med gospodarskimi organizacijami obeh dežel in je zato bila izražena obojestranska želja, da bi se jugoslovanska podjetja in tajske tvrdke neposredno povežale. Tajska delegacija je predlagala, da bi Jugoslavija sodelovala na mednarodnem vseletnjem v Bangkok, ki bo v decembru.

Obisk jugoslovanske delegacije so tu sprejeli s simpatijami. Pričakovati je, da bo bodoče gospodarsko sodelovanje med obema deželama odsej plodnejše.

Jugoslovanska delegacija je danes odpotovala v Kambodžo, kjer se bo mudila štiri dni.

Pnom Penh, 28. avg. (Tanjug). Jugoslovanska gospodarska delegacija je danes prispela v Pnom Penh. Svetozar Vukmanović je bil na vladnem obisku pri kralju Norodomu Suramaritu. Bivši ministrski predsednik Sihanuk, eden izmed vodilnih politikov v deželi, ki se zdaj mudil na Cejlonu, je goste brzojavno pozdravil.

Tudi tisk jim izkazuje veliko pozornost in izraža iskreno dobrodoščilo. Brez skrbi, pravi, »La Dépêche du Cambodge« se lahko predamo našim simpatijam za Titovo Jugoslavijo, deželo dela, ki se je sprostila pritiskov od zunaj in krenila po svoji poti v socializem. »La Liberté« pa napoveduje, da bo ta obisk nedvomno položil temelj tesnejših neposrednih gospodarskih in političnih stikov med obema deželama. Delegacija bo tudi gost kamboškega parlamenta. Prepotovala bo glavne dele dežele in med drugim obiskala tudi gospodarski središči Siemrap in Ankor.

UGOTOVITVE ČESKOSLOVAŠKEGA STROKOVNJAKA

Nov razvoj stikov

med našim in češkoslovaškim gospodarstvom

Praga, 28. avg. — V Pragi so se pravkar zaključila pogajanja za novi trgovinski sporazum med Jugoslavijo in CSR o nadaljnjem povečanju trgovine za 10 odstotkov. Pogajanja so potekala v prijateljskem vzdušju. Na njih je prišla do izraza težnja, da bi dosegli ugodni sporazum, saj so široke možnosti za razvoj gospodarskih stikov med obema deželama.

Sindikalno glasilo »Prace« pa je v tej zvezi objavilo razgovor svojega sodelavca z načelnikom oddelka ministrstva za zunanjo trgovino, Jiřijem Petrakom, ki mu je dejal, da se ti stiki ugodno razvijajo. Izvoz iz CSR se je l. 1956 v primerjavi z l. 1954 dvanajstkrat povečal, letos pa še nadalje narašča. CSR izvaža v Jugoslavijo predvsem prometna sredstva, strojne naprave, valjani material, tkanine in podobno. Kar se tiče uvoza iz Jugoslavije, se je od leta 1955 dva in polkrat povečal. Jugoslavija dobavlja češkoslovaški važne surovine in polizdelke, kakor pritove koncentrate, boksit, svinec, razne gradbene potrebščine in podobno, še zmerom pa prevladujejo živila in kmetijski pridelki, zlasti pa meso, vino in presno sadje. Izmjenjava z Jugoslavijo se spreminja, ker je v Jugoslaviji nastala gospodarska podlaga za naraščanje proizvodnje industrijskih izdelkov. Izvoz njenih živil in kmetijskih pridelkov se je zato na eni strani zmanjšal, na drugi pa povečal uvoz predvsem strojev in naprav.

Za CSR je Reka najugodnejše pomorsko pristanišče, zlasti za zveze z Bližnjim in Daljnim vzhodom. Češkoslovaška bo to pristanišče in jugoslovanske ladje uporabljala v še večjem obsegu kakor

kor doslej. Zmeraj več možnosti je tudi za to, da bi omogočili odhod v Jugoslavijo čim večjemu številu Češkoslovaških delovnih ljudi.

Perspektive za gospodarske stike med Jugoslavijo in CSR so zelo dobre. Že letos se bo trgovinska menjava blaga povečala za nadaljnjih 10 odstotkov. Že letos se bosta tudi obe deželi pogajali o dolgoročni trgovinski pogodbi. Zanimanje za to je veliko tako v Jugoslaviji kot v CSR.

Eisenhower propagira

sprejem napovedanih zahodnih razorožitvenih predlogov

Washington, 28. avg. (Reuter). Predsednik Eisenhower je danes izjavil novinarjem, da bi bilo »tragično«, če bi Sovjetska zveza zavrnila predloge zahodnih delegacij o prvi fazi razorožitve. Preden bi jih temeljito proučili in preden bi jih izročili ožjemu razorožitvenemu odboru OZN. Dejal je, da bi takšno sovjetsko stališče »obsodilo človeštvo na mračno bodočnost, polno neizmernih nevarnosti«. V poročilu, ki ga je objavila Bela hiša po enournem razgovoru med predsednikom Eisenhowerjem in zunanjim ministrom Dullesom, je rečeno, da se delegacije štirih zahodnih držav na konferenci v Londonu zdaj pripravljajo, da sprostijo nov zakončen in medsebojno odvisen predlog o prvi fazi razorožitve.

Potem je Eisenhower rekel, da se zavrnitev zahodnih predlogov o prvi fazi razorožitve ujema z obvestilom sovjetske vlade o napredku v izpolnjevanju sred-

stev, ki bi lahko povzročila množično uničevanje v kateremkoli delu sveta. Eisenhower je poudaril, da si ZDA nikoli ne bodo nehale prizadevati, da bi našle pota in načine, da rešijo človeštvo nevarnosti ter zagotove trajen in pravičen mir.

Na koncu je predsednik Eisenhower izjavil, da bi zahodni predlogi s pojmom, da sta podana kontrola in poročilo, v določeni meri zagotovili zaščito pred velikimi in nenadnimi napadi. Ti predlogi bi po njegovem mnenju tudi omogočili opustitev atomskih poskusov za dve do tri leta in začetek zmanjševanja oboroženih sil in oborožitve.

ZVIŠANA POMOČ ZDA TUJINI

WASHINGTON, 28. avg. (AFP). Ameriški senat je sinoči z 59 proti 25 glasovom sprejel osnutek zakona o pomoči tujini v znesku malone 37 milijarde dolarjev. Senat je razen tega povečal za vojaško pomoč namenjeni znesek od 1,25 na 1,75 milijarde dolarjev.

Resnica o sovjetski družbi

in aktivno prizadevanje za njene cilje

sta temeljni nalogi umetnosti v službi ljudstva in njegove mobilizacije za nadaljnji razvoj socializma

Moskva, 28. avg. (TASS). »Komunist« je v najnovejši številki objavil izvlečke iz govorov prvega sekretarja KPSZ Nikite Hruščeva, ki ju je imel 13. maja na posvetovanju sovjetskih književnikov in na sprejemu, prirejenem za sovjetske umetnike teden dni pozneje. »Komunist« objavlja tudi izvlečke iz govora Hruščeva na nekem sestanku partijskih aktivistov letos julija.

»Komunistična partija,« je izjavil Hruščev, »se ravna po Leninovem nauku, po katerem sta književnost in umetnost sestavni del ljudskih naporov za izgradnjo komunizma. Zato je dejavnosti ljudi peresa, umetnikov, kiparjev, skladateljev in vseh kulturnih delavcev zmerom prisojala največjo važnost.«

Hruščev je govoril tudi o sedanjih reorganizaciji upravljanja industrije in gradbeništva v SZ. Ta zagotavlja sovjetskemu ljudstvu velike gnotne koristi. Nekateri pisatelji pa po objavi tež iz njegovega poročila o tem niso razumeli novega razvoja v življenju dežele. »Prepričan sem,« je pripomnil, »da bo življenje kmalu pokazalo tem tovarišem stopnjo njihove zmote.« Hruščev je izjavil, da je Partija na področju partijskega, državnega in gospodarskega razvoja v zadnjih nekaj letih jasno izpričala, da se opira

na nerazdružljivo povezanost teorije in prakse, kar pa so zadnja leta Stalinovega življenja kršili. Kaže pa, da so nekateri posamezniki zabredli v frakcionaštvo, ki dočela nasprotuje temeljnemu dostojstvu Partije in sovjetskega ljudstva. Ti dogmatiki menda pozabljajo, da je bil prvi razlog, zakaj je ljudstvo prevzelo oblast, kar najhitrejši razvoj proizvodnih sil, zboljšanje socialne blaginje in življenjskega standarda. Hruščev je pripomnil, da je najvažnejša naloga, ki čaka socialistične ideologe, da spoznajo in na ustrezen način raztolmačijo bistvo velikih socialističnih preobrazb.

Hruščev je govoril tudi o kritiki kulta osebnosti. Sovražniki socializma so skušali izkoristiti te kritike. Zdaj je slehernemu jasno, da so se ti naklepi izjalovili. Kritike same pa so prodrle globoko v dušo umetnikov in jim dale nove navdihe.

Glavna naloga književnosti in umetnosti je mobilizirati ljudstvo, da se bo še bolj zavzelo za pridobitve socializma. »Politika Komunistične Partije, ki se bori za temeljne koristi ljudstva,« je pripomnil Hruščev, »je vir življenjske sile sovjetskega socialističnega in političnega sistema. Bilo bi napak misliti, da lahko človek služi ljudstvu v naših sovjetskih

pogojih, ne da bi pri tem aktivno sodeloval v uresničevanju politike Komunistične partije. Žal so nekateri zagovorniki »svobodnega pisanja« med književniki in umetniki, ki bi radi vthotapili med nas razna dela, kakor je lažno prikazovanje sovjetske družbe. Ti nečesto, da bi jih kritizirali, celo načelno ne.«

Mongolski državnik v razgovoru z našim delavcem v Litostroju

LANCASTER HOUSE SPET V NAVZKRIŽNEM OGNJU

Sovjetske obdolžitve zahodnega oklevanja v pogledu delne razorožitve

London, 28. avgusta Agencija TASS je objavila deklaracijo sovjetske vlade v zvezi z razorožitvenimi pogajanjmi v Londonu. Medtem ko so ostali razgovori o ožjem razorožitvenem odboru brezplodni, ugotavlja deklaracija, so zahodne dežele v vedno večji meri razvile proizvodnjo vseh vrst orožja in tudi jedrskega. Svet »napadalnega atlantskega bloka« pa je sklenil, da dobavi atomsko orožje vrsti zahodnih dežel, med drugim tudi Zahodni Nemčiji in vlada ZDA je začela razmeščati svoje posebne jedrske enote po ozemlju zahodnoevropskih držav, ki sodelujejo v Atlantski zvezi.

Deklaracija pravi dalje, da si sovjetska vlada prizadeva doseči, da bi delo v ožjem razorožitvenem odboru OZN čim bolj uspelo. Zato je še pred njegovim sedanjem zasedanjem predlagala, da bi razgovori prešli na raven zunanjih ministrov ob sodelovanju odgovornih vojaških ustanov. Toda zahodne dežele so ta predlog zavrnile. Sovjetska vlada je prav tako že prve dni sedanjega zasedanja ožjega odbora stavila predlog, ki je široko zajel program razorožitve. V sovjetskih predlogih o delni razorožitvi je bila zaobsežena omejitev oboroženih sil, oborožitve in vojnih proračunov, pa tudi postopna likvidacija vojnih oporišč na tujih tleh ter vrsta ukrepov, ki naj bi pripomogli k ublažitvi mednarodne napetosti.

Deklaracija potem navaja, kako kažejo zadnji predlogi zahodnih sil na to, da hočejo zahodne države ohraniti svoje rezerve jedrskega orožja in celo nadaljevati proizvodnjo takega orožja iz rezerv svojega jedrskega materiala. Tako se postavlja vprašanje, kakšen smisel ima ameriški predlog o opustitvi proizvodnje jedrskega gradiva v vojne namene, če se ima proizvajanje uranskih in vodikovih bomb v ZDA tudi potem nadaljevati. Deklaracija pravi, da mora vprašanje o razorožitvi proučiti čim več dežel v okviru organov OZN, kolikor predstavljajo različne kontinente in tudi različne druž-

venstvenih razorožitvenih ukrepov. Predvsem pa predlaga sporazum o nemudni in brezpogojni opustitvi jedrskih poskusnih eksplozij ali vsaj o začasni opustitvi teh poskusov za dve ali tri leta z ustrežno kontrolo, ne da bi na tak sporazum vezali druge razorožitvene ukrepe. Dalje predlaga sporazum o delni razorožitvi v smislu zmanjšanja oboroženih sil posameznih držav na določeno raven, zmanjšanje vojnih proračunov, likvidacijo vojnih oporišč na ozemlju drugih držav, zmanjšanje oboroženih sil ZDA, ZSSR, Velike Britanije in Francije v Zahodni Nemčiji ter ustrežno mednarodno kontrolo nad izpolnjevanjem teh ukrepov.

Zato vlada ZSSR ponovno opozarja vlade ZDA, Velike Britanije, Francije in Kanade, da se ne glede na morebitne sporazume o drugih razorožitvenih vprašanjih brez oklevanja pogode predvsem o pr-

Zahod vznevoljen

očita Sovjetski zvezi zaviranje razorožitvenih razgovorov

London, 28. avg. (Tanjug). Razorožitveni razgovori v Londonu so se spet znašli v areni ostrih izjav in očitkov zaradi njihovega neuspeha. V govore posameznih delegatov se vpletajo tudi že grožnje. ZDA kakor tudi ZSSR, ki imajo odločilni vpliv nanje, niso niti sedaj opustile jedrskih poskusov. In nazadnje je sovjetski delegat Zorin v odboru prečital še poročilo o uspehih poizkusih z medcelinskimi raketami.

Njegov dolgi govor se sicer ni nanašal zgolj na te rakete, marveč na vse dosedanje delo ožjega razorožitvenega odbora, ki da se prestopa na mestu, medtem ko se tekma v oboroževanju nadaljuje. Zahodni delegati so bili vznevoljeni spričo njegovih obdolžb, da pripravljajo Zahod novo vojno in da obkoljuje SZ s svojimi vojnimi oporišči.

Ameriški krogi označujejo Zorinovo izjavo, da ni mogoče razgaltati življenjskih centrov neke dežele, dokler vlada sedanje nezapiranje med narodi, za zavrnitev zahodnih predlogov o letalsko nadzorovanih področjih. Tudi ni jasno, ali Sovjetska zveza sprejema Dullesov alternativni predlog z dne 2. avgusta o letalskem nadzoru na Arktiki, Aljaski in Kamčatki, ki ga Zorin sicer ni zavrnil, a ga je obeležil za smešnega.

Na včerajšnjem sestanku odbora bi morale zahodne delegacije predložiti svoje zaključne doku-

Grčija zavrnila pobudo za trojno konferenco o Cipru

Atene, 28. avg. (AFP). — Tu so uradno objavili, da je grška vlada zavrnila britanski predlog o sklicanju mednarodne konference, na kateri bi razpravljali o Cipru.

»BRODOSPAS« ČISTI LUKO V PORT SAIDU

PORT SAID, 28. avg. (AFP). Uprava Sueskega prekopa se je dogovorila z jugoslovanskim podjetjem »Brodospas« iz Splita o odstranitvi ovir v portsaidski luk, ki so se tu nakopičile pri čiščenju Sueskega prekopa. Jugoslovansko podjetje je že začelo ta dela, ki bodo trajala kakor tri mesece.

BRITANSKI BOMBNI TEROR

KAIRO, 28. avg. (Reuter). Predstavnstvo omanskega imama je sinoči objavilo, da britanski reakcijski bombniki še nadalje bombardirajo kraja Berin in Tanuf. Med civilnim prebivalstvom je mnogo žrtev. Vendar pa omanski uporniki ne mislijo kloniti in bodo nadaljevali boj.

HUDA NESREČA PERUJSKE POMORNIC

OLD SEABROCK (Connecticut), 28. avg. (AFP). Na pešeni podmorski sipini med Connecticutom in otokom Long Islandom vzhodno od New Yorka, je včeraj nasedla podmornica s 37 člani posadke. Vsi posadki, da bi potegnili podmornico s sipine, so ostali brezuspešni. Iz podmornice pa so sporočili, da ni bila poškodovana in da ni ranjenec. Reševalna dela se pospešeno nadaljujejo.

Selwyn Lloyd pride v Beograd

Beograd, 28. avg. (Tanjug). — Na povabilo jugoslovanske vlade bo 4. septembra prispel v Jugoslavijo na obisk britanski zunanji minister Selwyn Lloyd. Pri nas se bo mudil do 8. septembra. Ta obisk bo nova priložnost za razgovore in izmenjavo misli predstavnikov obeh držav.

Obisk britanske mornarice v Splitu

Split, 28. avg. (Tanjug). — V Split bo jutri prispel glavni komandant britanskega sredozemskega ladjevja admiral Ralph Edwards na uradni obisk h komandantu naše vojne mornarice, admiralu Matu Jerkoviću. Ralph Edwards bo prispel v splitsko luko na križarki »Birmingham«, ki jo bosta spremljala rušilec »Solebay« ter jahta komandanta sredozemskega ladjevja »Surprise«.

Medtem je v Split že danes prispel britanski veleposlanik v Beogradu John Nicholls s soprogo. Bil je pri predsedniku OLO Brni Panzu in predsedniku splitske občine Radu Dumaniću.

Hruščev in Bulganin pojmeta v Sirijo

Damask, 28. avg. (Reuter). Tu so uradno objavili, da sta predsednik sovjetske vlade Nikolaj Bulganin in prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Nikita Hruščev sprejela povabilo, naj pred koncem tega leta obišeta Sirijo.

Predsednik naše Ljudske skupščine Miha Marinko je gostom v Muzeju NOB sam razložil nekatere dogodke iz naših bojev

FRANCOSKI RAČUNI BREZ KRČMARJA

Inačica v »etapah«

toda z Alžirci se ne menijo, kakor jim je to svetovala Generalna skupščina OZN

Paris, 28. avg. (Tanjug). Francoski predsednik vlade Bourges Maunoury bo danes in jutri vodil veliki strank v centru in na desnici pojasnil novo inačico osnutka političnih in upravnih reform v Alžiriji. Že prejšnji teden se je začel z njimi posvetovati o teh reformah. Dosedanji razgovori so pokazali na velika nasprotja med strankami o možnosti, da bi predlagane vladne reforme privedle do prenehanja sovražnosti in da bi jih podprla večina dežel na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine OZN, ki bo že tretjič obravnavala alžirsko vprašanje.

Nova inačica statuta za Alžirijo določa postopne reforme v štirih letih. V prvi etapi bi bila Alžirija razdeljena na 4 do 7 na pol avtonomnih pokrajin z izvoljenimi zbornicami v katerih bi imela francoska vlada — kakor poudarjajo v Parizu — samo pristojnost razsodnika. Po dveh letih naj bi v Alžiriji izvolili alžirsko ustavodajno zbornico in ustanovili organe izvršilne oblasti, kar bi praktično pomenilo federalno zvezo med Francijo in sedanjimi njenimi pokrajinami v Severni Afriki. Tretja etapa bi bila v pogajanjih izvoljenih alžirskih predstavnikov

s Parizom o dokončnem statutu dežele.

Politični krogi menijo, da pomeni novi načrt prvi kompromis po velikih pomislekih proti vladnim načrtom bivšega predsednika vlade Edgara Faura in Jacquesa Soustella kakor tudi vztrajanje prvakov Socialnodemokratske unije Mitterranda in Plevna na ureditvi francosko-alžirskih stikov na federativnih načelih.

Malaja in jedrska oborožitev

Kuala Lumpur, 28. avg. (Reuter). — Predsednik malajske vlade Tunku Abdul Rahman je izjavil, da ne bodo dovolili, da bi Velika Britanija izkoristila neodvisno Malajo kot oporišče za atomsko orožje. Malajska vlada ne bo nikoli izkoristila svojih vojaških sil v napadalne namene. »Če naj bi atomsko orožje izkoristili v obrambne namene dežel, ki so članice SEATO, potem bi morala biti taka oporišča samo v deželah te organizacije. O tem, ali se bo Malaja pridružila SEATO, pa bo odločila neodvisna Malaja.«

ŠE POSLEDNJIČ

drugi zahodnonemški Zvezni zbor: o jedrskem zakonu, gostovanju vzhodnih športnikov in vojni škodi

Bonn, 28. avg. Jutri se Zvezni zbor še enkrat sestane pred volitvami, ki bodo čez dva tedna, ljeti tudi o socialno-demokratskem protestu proti ukrepu zunanjega ministrstva, ki vzhodnim športnikom noče izstaviti vizumov, da bi lahko gostovali na nemških stadionih. Javnost je proti temu burno protestirala. In zdaj kaže, da bo Brentano odnehal, tako da bodo lahko vsaj sovjetski nogometaši v Hamburgu odigrali že napovedano tekmo.

Predvsem bo znova razpravljalo o izkoriščanju jedrske energije, kakor so ga predlagali socialni demokrati, spričo katerega pa bi bilo treba spremiti ustavo, ki mora izrecno določati, da se jedrska energija v Zahodni Nemčiji sme uporabljati zgolj v miroljubne namene ali pa ne. Osnutek tega zakona je bil že pred 14 dnevi obravnavan, in sicer v besedilu, kakor ga je predložila vlada. Toda prav skupina vladnih poslancev se je v odločilnem trenutku vzdr-

žala glasovanja, tako da je šel po vodi.

Zvezni zbor bo moral razpravljati tudi o socialno-demokratskem protestu proti ukrepu zunanjega ministrstva, ki vzhodnim športnikom noče izstaviti vizumov, da bi lahko gostovali na nemških stadionih. Javnost je proti temu burno protestirala. In zdaj kaže, da bo Brentano odnehal, tako da bodo lahko vsaj sovjetski nogometaši v Hamburgu odigrali že napovedano tekmo.

Ustavo bo končno treba spremiti tudi v zvezi z osnutkom novega zakona o povrnitvi vojne škode, ki jo cenijo na 800 milijard nekdanjih državnih mark in ki naj bi jo zdaj skrčili na 5 milijard sedanjih mark, ki bi jih morala država plačati prizadetim oškodovancem v 25 letih.

Tretji mednarodni vinski sejem

ima in mora imeti strokovnovzgojni pomen za naše vinogradnike in kletarje

Iz razgovora s tovarišem Josipom Levaničem, predsednikom pripravjalnega odbora za organizacijo III. mednarodnega vinskega sejma v Ljubljani

sejem vin ima torej in mora imeti strokovno-vzgojni pomen za naše vinarje in kletarje. Na drugi strani pa omogoča ta sejem tudi to, da bodo postala naša vina še bolj znana, kar bo omogočilo njihov zmerom večji izvoz. Vemo namreč, da so bila naša vina do osvoboditve še docela neznanca in so jih prodajali pod tuji imeni.

○ **Kako tujina ocenjuje sedanjí III. mednarodni vinski sejem v Ljubljani?**

Na prvo mednarodno vinsko razstavo smo tuje razstavljalce težko pripravili. Takšne vrste sejmov prirejajo po svetu namreč precej redko. Na drugo razstavo smo jih pripravili že laže, saj so se zanj prijavili kar sami. Po razstavi leta 1926 je svetovno strokovno časopisje o njej mnogo pisalo. O razstavi se je zelo pohvalno izrazilo tako glede organizacije kakor tudi kakovosti naših vin. Zaradi tega je razumljivo, da so se na sedanjí III. mednarodni sejem vin začeli prijavljati tuji razstavljalci, še preden smo jim poslali vabila. Zdaj sredi priprav (razgovor smo imeli 13. avgusta) se je za ta sejem prijavilo že 20 držav s 143 vzorci vin, računamo pa, da bo skupno razstavljalo nad 20 držav z nad 200 vzorci. Razen tega pa so prijavi že 254 vzorcev jugoslovanskih vin.

○ **Kateré tuje delegacije se bodo udeležile tega sejma?**

Glede na istočasno 37. plenarno zasedanje Mednarodnega urada za vino s sedežem v Parizu, ki bo tokrat v Ljubljani, se bodo

v našem mestu zbrali res svetovni strokovnjaki za vino iz vseh petih delov sveta. Vse to pa daje našemu tretjemu mednarodnemu sejmju še poseben pomen.

○ **Kako pa je z delom komisije, ki bo ocenjevala vsa razstavljena vina?**

Ta komisija bo ocenjevala vsa razstavljena vina od 28. avgusta do 2. septembra. V komisiji so predstavniki Anglije, Francije, Belgije, Nemčije, Avstrije, Italije, Romunije, ZDA in Jugoslavije.

○ **Kaj menite, tov. Levanič, kakšna mesta bodo zasedla tokrat jugoslovanska vina v tako ostri konkurenci?**

Na to vprašanje vam seveda ne morem dati konkretnega odgovora, vendar menim, da bo glede na lanske rezultate letošnji uspeh naših vin odličan. Vedeti namreč morate, da so naši vinarji in kletarji že postali strokovnjaki velikega formata.

○ **In kaj se, tov. Levanič, še nadejate od letošnjega III. mednarodnega sejma vin?**

Prvič bo to velika propaganda za naša vina, ki bodo tako postala znana po vsem svetu. Preizkusili jih bodo namreč mnogi tuji strokovnjaki — delegati in seveda

tudi trgovinski predstavniki inozemskih vinskih podjetij. Naposled pa bo imel ta sejem tudi svojo komercialno plat glede izvoza naših vin. Naša proizvodnja namreč stalno raste in je nujno, da vina izvažamo. Še včasih je tujina govorila, da so naša vina »divja«, že prejšnji in posebno sedanjí sejem bo to popolnoma ovrgel.

○ **Ima morda pripravjalni odbor v načrtu še kakšne druge prireditve razen sejma?**

Da. Odbor je pripravil več posebnih izletov v vinorodne kraje Slovenije. Na teh izletih bodo udeleženci lahko videli najlepša vinogradniška država in zadržna posestva, kleti in druge znamenitosti.

○ **In kakšne težave ste imeli z organizacijo tega sejma?**

Teh je bilo dovolj in o njih nerad govorim. Z dobro voljo in s pomočjo generalnega direktorja Gospodarskega razstavišča tov. Kreseta in celotnega kolektiva smo odstranili tudi te. Ob tej priložnosti naj se zahvalim imenovanim tovarišem in vsemu pripravjalnemu odboru za vse, kar so storili, da bo III. mednarodni sejem vin čim lepše uspel. S. K.

Tovariša Levaniča smo našli v laboratoriju podjetja Slovenija-vino, ko je pravkar pregledoval in ocenjeval kakovost kupljenih vin. Prosili smo ga, da bi nam kot predsednik pripravjalnega odbora za organizacijo III. mednarodnega vinskega sejma v Ljubljani odgovoril na nekaj vprašanj. Povabil nas je v svojo delovno sobo, polno epruvet in drugih pripomočkov za analizo vin, rekoč: »Prosim, vprašajte!«

○ **Letošnji mednarodni vinski sejem v Ljubljani je že tretji po vrsti. Tov. Levanič, kakšne izkušnje so dali dose-danji in v čem je pomen letošnjega sejma?**

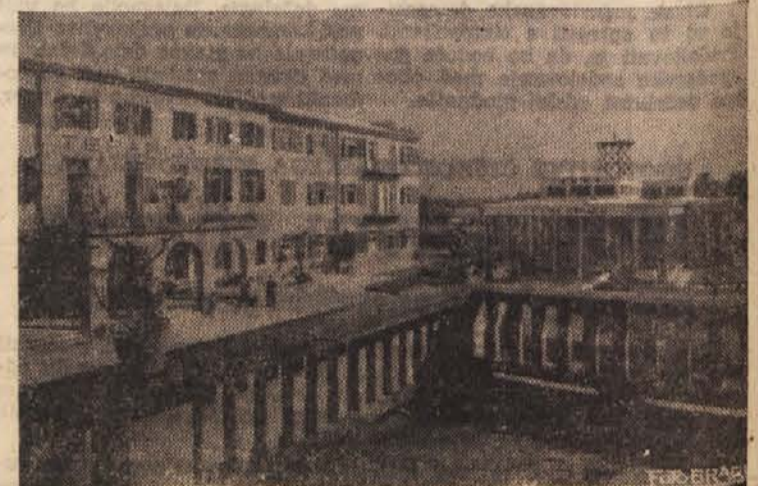
Predhodnica našim mednarodnim vinskim sejmom je bila I. jugoslovanska vinska razstava v Ljubljani leta 1924. Tedaj je bilo mnogo naših vin zaradi slabe kakovosti izločenih iz ocenjevanja. Na prvi mednarodni vinski razstavi pa se je že močno dvignila kakovost naših vin. Te razstave se je udeležilo že 7 tujih držav. Na II. mednarodni razstavi leta 1926 smo skupno razstavili že nad 450 vzorcev vin ob udeležbi 14 tujih držav, ki so poslale 127 vzorcev. Ta razstava je bila polna presenečenj. Kljub močni svetovni konkurenci so tedaj dobila naša vina 24 zlatih, 163 srebrnih in 32 bronastih medalj. Če upoštevamo, da so tuji vzorci dobili skupaj le 24 zlatih, 84 srebrnih in 15 bronastih medalj, je to vsekakor lep uspeh naših vinogradnikov in kletarjev.

Vprašujete za pomen sedanjega sejma. Naj vam na kratko odgovorim. Ta sejem ima namen, da vse tuje države dobodra spoznajo kakovost jugoslovanskih vin in da tudi naši vinski strokovnjaki spoznajo kakovost tujih vin. Ta sejem bo omogočil našim vino-

gradnikom in kletarjem, da spoznajo — ne da bi jim bilo treba potovati v tujino — kakovost in nego vin tujih proizvajalcev. Je že tako, da sleherni meni, da je njegovo vino najboljšo... Vsi dose-danji sejmi in tudi ta bo pokazal, da temu ni vedno tako. Ta

V okviru III. mednarodnega vinskega sejma, ki ga bodo odprli prihodnje dni na Gospodarskem razstavišču, je včeraj dopoldne v palači Glavne zadrúžne zveze Slovenije začela delati Mednarodna komisija za ocenjevanje vin. Po uvodnih besedah njenega predsednika inž. Zupančiča je bilo poslano v oceno 588 vzorcev vin iz 19 dežel, tako da bo moral komisija oceniti vsak dan 80 do 100 vin. Na sliki: člani komisije ocenjujejo vina.

Pogled na zdravilišče v Slatini Radenci

Še o »zdravilišču v senci«

Zdravilišče zveznega pomena je povsem prepuščeno revni občini v revnem okraju

Kot ste pred dnevi poročali, so Slatina Radenci v prvi vrsti zdravilišče za srce, dasi so zaradi pomanjkljivega zveznega pravilnika o indikacijah za zdravljenje v naravnih zdraviliških vrata Radencev zaprta prav za srčne bolnike. Te zdravstvene in gospodarske nesmotrnosti — saj imamo v vsej državi pravzaprav le radensko naravno zdravilišče za srčne bolnike, ki ima razen učinkovitih ogljikovih kopeli tudi dobro urejeno zdravstveno službo in fizikalno terapijo — bi si naše zdravstvo in socialno zavarovanje pač ne smela privoščiti.

Zdravilišče Radenci so naše veliko naravno bogastvo, a izkoriščeni so samo od maja do oktobra, pa še to ne vsako sezono in ne v celoti. V Jugoslaviji, zlasti v Sloveniji in Hrvatski, pa je število kroničnih srčnih bolnikov, ki bi jim zdravljenje v Radencih nedvomno zelo koristilo, tolikšno, da bi morali biti ob smotnejši zdravstveni politiki Radenci skozi vse leto prezasedeni.

Zdravilišče se je kot zdravstvena ustanova osamosvojilo od

donosne eksploatacije slatine z letošnjim novim letom. Vzdrževalo se je izključno od dohodkov slatinskega podjetja. Po osamosvojitvi se je ta vir presušil in zdravilišče je letos prepuščeno samemu sebi. Vse od zadnjih privatnih investicij pred drugo svetovno vojno vanj ni bilo ničesar investirane; dohodki slatinskega podjetja pa so predvsem namenjeni organizaciji eksploatacije novih vrelcev.

Če se ozremo nazaj, moramo priznati, da je družba to izredno naravno bogastvo povsem prepustila v upravljanje krajevnim činiteljem v Obmurju, ki se sami komaj otepaajo zaostalosti in revščine. To, da v Radencih skoraj dvajset let ni bilo nič pomembnejšega investiranega, vsak dan bolj kaže posledice. Nekatere zdraviliščne stavbe so dotrajale in zobje časa ne bodo več dolgo kjubovalne. Predvsem pa so bili skoraj vsi objekti zidani za toplejšo sezono, brez dvojnih oken itd., kar onemogoča prehod zdravilišča v večjem obsegu na celoletno poslovanje.

Znatno podaljšanje sezone pa je edini pogoj, da bi zdravilišče vsaj v perspektivi lahko zaživele, kot je treba. Glavni objekt v zdravilišču je »Velika terapija«, v kateri je oddelek za fizikalno zdravljenje ter z zaprtim hodnikom priključeno kopališče. Vsaj ta objekt, ki je prav slabo pripravljen za zimske mesece, bi bilo treba usposobiti za zdravljenje skozi vse leto. Predvsem bi bilo treba vanj napeljati centralno kurjavo, kar bi predvidoma terjalo okrog 30 milijonov dinarjev investicij. Razen tega zdravilišče močno pogreša večji dnevni prostor, kjer bi se ob slabem vremenu zbirali bolniki k družabnemu življenju. Z lastnimi stroški teh del ne bi zdravilišče in občina ne okraj ne bi tako kmalu prinesli. Spriče izrednega pomena, ki ga zdravilišče zasluzi, bi le kazalo tudi pristojnim republikanskim oziroma zveznim organom in tistim zavodom za socialno zavarovanje, ki jim zdravilišče služi, razmisliti o tem, kako Radence preurediti v učinkovito zdravstveno enoto, ki bi poslovala vse leto.

Se na nekaj je treba opozoriti. Zdravilišče, ki bo poslej odvisno predvsem od lastnih dohodkov, ima pa velike stroške za vzdrževanje in ohranjanje primerne zdraviliškega režima, lahko zaide pod diktat finančnih potreb in mu postanejo dohodki pomembnejši od zdravja. Z vrnitvijo zdravilišča njegovemu temeljnemu namenu — zdravljenju srčnih obolenj in s podaljšanjem sezone zdravljenja pa imajo Radenci vse pogoje, da ohranijo svoj nekdanji zdraviliški renome in ga dvignejo na še višjo raven. -nr

»Izbor«

časopis za pomoč gospodarskim organizacijam

V naši gospodarski dejavnosti so občutno pogrešali nekega posredovalca, ki bi s stvarnimi nasveti in izmenjavo izkušenj prispeval k izpopolnjevanju sedanje ravni organizacij v industriji, obrti, trgovini, kmetstvu itd. Zaradi te vrzeli so nekateri jugoslovanski zavodi in večja gospodarske organizacije sklenili v sodelovanju s časopisno ustanovo »Privreda« iz Zagreba začeti izdajati petnajst-dnevni časopis za vprašanja organizacije in storilnosti. Časopis je prevzel nalogo pomagati vodilnemu kadru in organom delavskega samoupravljanja naših socialističnih gospodarskih organizacij predvsem pri urejanju organizacijskih problemov podjetij. Novi časopis bo imel naslov »Izbor«, prva številka v slovenski in pa bo izšla v začetku letošnjega septembra. Razen v slovenskem, bo časopis izhajal tudi v srbohrvatskem in makedonskem jeziku. Hrvatsko izdajo vodi »Privreda« iz Zagreba, slovensko pa Zavod za organizacijo poslovanja gospodarskih organizacij Ljubljana, Titova c. 33. Letna naročnina za 24 številk znaša 2400 din.

NOVI CARINSKI ZAKON

Do konca tega meseca bodo morali razni državni organi, zbornice, izvozna in uvozna podjetja, jugoslovanske železnice, pošta, banke itd. dostaviti svoje pripombe o osnutku novega zakona o carinah. Državni sekretariat za finančne zadeve je dobil tri mesece čaka, da bi se zaključile številne razprave o tem vprašanju, da bi zdaj posebna komisija, v kateri so predstavniki Sekretariata, nadalje Uprave carin in Odbora za zunanjo trgovino, sestavila končni predlog in ga poslala v proučitev Zveznemu izvršnemu svetu.

Kako nestrpnost so pričakovali novi carinski zakon, lahko pove vsak izvoznik in uvoznik, carinski uslužbenec, predstavnik banke in vsi tisti, ki so na kakršen koli način imeli kake stike s carino.

Naš sedanjí carinski sistem temelji na carinskem zakonu iz leta 1928. Uredbi o začasní carinski tarifi iz leta 1922, Uredbi o organizaciji in delu Uprave carin iz leta 1923 kot tudi na drugih dodatnih predpisih. Z drugimi besedami, vsi naknadno sprejeti predpisi so pomenili mnogo več kot pa sam carinski zakon, ki ga je, kakor nekateri pravijo, »pregazil« čas. Novi zakon, ki ga zdaj pripravljajo, bo omogočil določiti carinski postopek pri uvozu in izvozu blaga tako, kakor to dovoljuje naš sedanjí gospodarski razvoj, in naposled bo omogočil tudi sestaviti carinske tarife.

KAJ JE BILO TREBA SPREMENITI?

Razen osnovnega zakona, predpisov in uredb so doslej objavili tudi številna navodila in pojasnila, ki so jih izdali Uprava carin in drugi pristojni državni organi kakor tudi Narodna banka FLRJ o raznih vprašanjih, ki ali sploh niso bila urejena s predpisi ali pa so bila nepopolna ali nejasno urejena.

To se pravi, da je bilo treba spremeniti vse te predpise, urediti carinsko zakonodajo in omogočiti mnogo boljše in učinkovitejše zagotovitev naših gospodarskih interesov.

Razen tega, da sedanjí carinski zakon ne ustreza več potrebam našega gospodarstva in ekonomske politike, je bilo treba spremeniti tudi nekatere načelne odredbe, na katerih temelji zdaj ta zakon. Sem sodi med drugim odnos podjetij do carin kot tudi ureditev pravic in obveznosti železnice, pošte in brodarstva. Sedanjí zakon tudi ni dovolj natanko določal carinskega postopka, tiste odredbe, ki se nanašajo na to vpra-

šanje, pa niso dovolj sistematične. Zdj bi bilo treba proučiti ne samo carinski postopek v ožjem smislu, marveč tudi carinsko kontrolo nad blagom. Razen tega so bili tudi tarifni predpisi začasnega značaja in so se nanašali samo na neregistrirane uvoznike in privatnike, medtem ko so glede registriranih uvoznikov in

Spremenjeni bodo vsi zastareli predpisi s področja carin — Olajšave, ki bodo nastale z ustanovitvijo carinskih uradov

izvoznikov, se pravi podjetij, uveljavljali sistem koeficientov. Osnuček zakona določa, da bodo sprejeli splošno carinsko tarifo in zagotavljajo potrebne pogoje za prehod na sistem rednih carin, to je možnost, da bodo koeficienti izraženi v stopnjah carinske tarife.

UPRAVA CARIN IN NJENE DOLŽNOSTI

Sedanjí carinski zakon sploh ni urejal carinske službe in tudi ne njene organizacije. Zato bosta v osnutku zakona, o katerem zdaj razpravljajo, določena naloga in delovno področje carinske službe, razen tega pa bodo določene tudi načelne odredbe o carinskih organih in njihovi organizaciji.

Ce bo to sprejeto v osnutek zakona, bodo v prihodnje pri upravi carin tudi carinski urad ter carinsko-kemični laboratoriji za strokovni pregled blaga. Zanimiva bo vloga carinskih uradov. Vsem carinskim obveznikom in prizadetim ljudem bodo dali po prepu na njihovo zahtevo svoja mnenja o uporabi carinske tarife. Tako se ne bo več dogajalo, kot se je doslej številnim nepoučenim podjetjem in privatnikom, da dobijo blago ali paket iz tujine, da pa je tarifa tako visoka, da se jim sploh ne izplača prevzeti to blago. Z drugimi besedami, carinski urad bo seznanjal vse prizadete s predpisi s področja carinskega zakona.

OSTREJŠE KAZNI ZA PREKRŠKE

Nekatere podjetja zunanje trgovine so menila, da so kazni za carinske prekrške precej visoke. Toda kot

so nam povedali v komisiji Državnega sekretariata za finance kakor tudi v Odboru za carine Zunanjetrgovinske zbornice, morajo biti v zakon sprejete tudi ostrejšé sankcije, ker bo samo s tem zagotovljeno, da se prekrški ne bodo ponavljali.

Tako je med drugim predvidena ostra kazen za poskus prenosa blaga mimo carine z zaporom ali stroгим zaporom do pet let, z denarno kaznijo, ki bo znašala dva do desetkrat več kot carina ali izvozne ali uvozne pristojbine, pa bo kaznovan vsakdo, ki bo mimo carine prenesel ali skušal prenesti blago, nadalje vsakdo, ki bo začasno uvoženo ali začasno izvoženo blago prodal ali pa, kdor bo z lažnim navajanjem dejstev izposloval ali izkoristil kako olajšavo pri uvozu ali izvozu blaga, ki mu ne pripada. Predpisano je tudi, da lahko za carinske prekrške odgovarjajo tudi pravne osebe, s čimer odpade potreba po sedanjí uredbi o kaznovanju pravnih oseb za carinske prekrške. Sprejet je drugi sistem o določanju denarne kazni, tako da bi bila po načrtu višina denarne kazni povsem odvisna od tega, koliko znašajo utajene dajatve. To omogoča stalen in določen kriterij pri odmerjanju denarnih kazni, ker je znesek utajenih dajatev v glavnem eden osnovnih kriterijev za določanje višine prekrška.

Ni dvoma, da pričakujejo od novega carinskega zakona veliko pomoč predvsem gospodarstveniki. Toda v tem osnutku obsega posebno poglavje postopek s potniki. Zlasti so posvetili pozornost temu, da bi bila vsa vprašanja, ki zadevajo koristi in pravice državljanov ali kakršnekoli obveznosti, urejena s samim zakonom.

Doslej je bilo več raznih pripomb glede postopka carinskih organov pri pregledih blaga. Toda v osnutku zakona je izrecno rečeno, da mora potnik, ki prihaja iz inozemstva ali odhaja v inozemstvo, na omejni carinarnici prijaviti blago, ki ga nosi s seboj, kakor tudi ročno prtljago. Carinarnica ima pravico pregledovati blago, kadar pa upravičeno zasumi, da ima potnik pri sebi skrite stvari, ki jih ni prijavil, ima pravico tudi do osebne preiskave potnika.

Pri tem je izrecno rečeno, da opravljajo osebne preiskave potnikov ljudje istega spola in da morajo pri preiskavi in pregledu prtljage ravnati carinski uslužbenci z največjo obzirnostjo. Postopek s potniki mora biti, kakor določa osnutek tega zakona, hiter in uprava carin lahko predpiše v tem smislu tudi poseben postopek o zacarinjenju blaga, ki ga imajo potniki pri sebi. N. Dž.

NAŠIM MLADIM BRALCEM

STONE SELISKAR

POLŽEK POČASNE

Polžek Počasne je bil krasotec svojega rodu. Njegova hišica je bila izredno lepa in rumeno praga, on sam pa je bil od sila domišljav, ker je imel velike roge, kakršnih noben drug polž ne. Bil je tudi strašno radoveden in ko je lazil po gozdu, se mu je zdelo, da gre vse to prepočasni.

»Tako nikamor ne pridem, a svet je velik!« si je mislil. »Ne rečejo mi zaman Počasne, saj tudi človeku, ki počasi krevsa po svetu, pravijo, da je počasen ko polž, a to žal polževo čast.«

Polžek Počasne je zavistno sledil urno verčico ali pa martinčka, kako se urno obračata po svetu in pričel je razmišljati, kaj storiti, da bi si hitreje ogledal svet in kako bi v hitrosti prekosil vse druge polže.

»Hišica je pretežka!« si je domislil. »Ali vlačim verčico svoje gnezdo seboj? Ali martinček svojo luknjo? Ali lisica svoj brlog? Kdo je še videl koga svoje stanovanje na plečih s seboj nositi?«

Zlezel je iz svoje hišice, zamisljivo jo je pogledal in vesel, da se je iznebil, dejal:

»Zdravo, bajtica, zdaj sem lahak kakor ptiček in uren kakor sapica!«

Pogumno in veselo jo je mahnil po svetu. Čeprav je lezel še

je zakrivala praprot in polžek Počasne je veselo vzkliknil:

»Nič več ne vidim svoje hišice, sem že v drugi deželi!«

Prišel je lesti na drevo, da bi se razgledal po širnem svetu. Tedaj je v vejah nekaj zašumelo. Priletela je žolna, zagledala gola polžka in šavsnila s kijunom po njem. Polžek Počasne se je ustrašil, da mu je srček obstal od strahu in tako strašno ga je zabolelo, da je omedlel in padel z drevesa v goščavo. Ko je prišel spet do sapa, je počasi, počasi pokazal roge in se žalosten oziral okoli sebe in si je mislil:

»Če bi imel hišico na sebi, se to ne bi zgodilo. Skrnil bi se v hišico in bil bi na varnem!«

Toda strah ga je kmalu popustil. Spet je postal predrzen in spet se je podal na pot.

»Kaj bi z bajto, samo v napoto mi je!« si je dopovedoval.

In tako je začel v bližino velikega mravljišča. Velika črna mravlja je zlezla nanj in ga je vščipnila v glavo.

»Au!« je zastokal polžek Počasne in se je zvil od bolečine. Zakotalil se je po travi in s težavo se je otresel mravlje. Ves trd od strahu se je zavlekel pod skalo in zavzdihnil:

»Če bi imel hišico na sebi, se to ne bi zgodilo. Skrnil bi se v hišico in nobena mravlja bi me ne mogla do živga.«

Tudi to pot ga je strah kmalu popustil. Spet je postal junaški in znova se je podal na pot.

»Kaj bi z bajto, samo v napoto bi mi bila!« si je dopovedoval.

Lazil je po skali in ker je našel slastno rdečo jagodo, si jo je privoščil.

»Eh, kako lepo se da živeti brez nerodne hišice!« si je mislil

in najraje bi zavriskal, a polži tega ne znajo. Ko se je tako obilzoval, je pod njim nekaj zašumelo in ko se je ozrl, se mu je od groze stemnilo pred očmi. Grda, strašna kača se je pričela dvigati proti njemu. Od strahu je zdrknil po skali v globočino in sama sreča je bila, da je padel v

»Ljuba moja hišica, kje si, kje si?« je zastokal polžek in od bolečin toliko, da ni poginil.

Jastreb pa više in više. Nasproti mu je priletel drug jastreb in tako sta se oba jastreba stepla za polža. Boj je bil tako srdit, da je prvi jastreb spustil polža iz krempljev, da bi jih lahko zasadi v telo svojega nasprotnika. Polžek je padal, padal in k sreči je padel na mehki mah ne daleč proč od svoje hišice, ki jo je bil zavrgel. Ves trd od strahu, hudo ranjen od krempljev se je, kolikor so mu dale moči, zavlekel spet nazaj v svojo hišico. Potegnil je glavo v hišico, se zaslinil, da je

NEKAJ O STENOGRAFIJI

Vsakomur je znano, da je stenografija okrajšana pisava, ki z njo izurjen stenograf lahko sedi skoraj vsakega gonornika. Bi kdo mislil, da je ta pisava iznajdba modernega, mehaniziranega življenja, pa ni tako, saj so neke vrste stenografijo poznali že stari Grki in Rimljani. Prvi znani stenograf je bil Ksenofont, ki je s posebnimi znaki slovil govore sloviteliga grškega modrijana Sokrata.

globoko jamo, kjer ga kača ni opazila. Zlezel je pod korenino in se ni upal dihati. Kar slabo mu je postalo, tako se je bil ustrašil.

»Če bi imel hišico na sebi, se to ne bi zgodilo. Skrnil bi se v hišico in nobene kače bi se mi ne bilo treba bati.«

Toda polžka Počasna tudi to ni spametovalo. Erž ko ga je strah popustil, si je dejal:

»Iz gozda jo bom mahnil! Na travniku ni takih pošasti. Kot bi miglil, bom brez nerodne bajte na jasi.«

Travnik je bil pokošen, sonce je neusmiljeno peklo in polžek se je pričel dušiti od vročine. Nenadoma je nekaj zaprhutalo v zraku in že ga je pograbil jastreb s kremplji in ga odnesel pod nebo.

bila hišica zaprta in zdaj, ko je bil na varnem, je zavzdihnil iz vsega srca:

»Oh ti moja ziata hišica! Nikamor več ne pojdem brez tebe!«

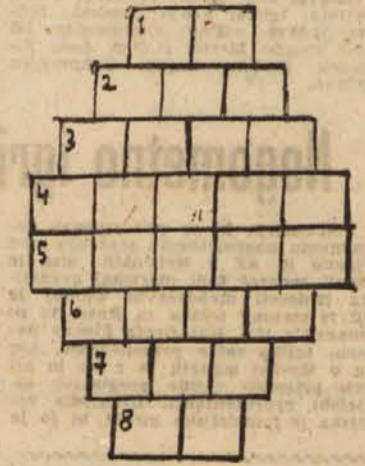
ZA PROSTO URICO

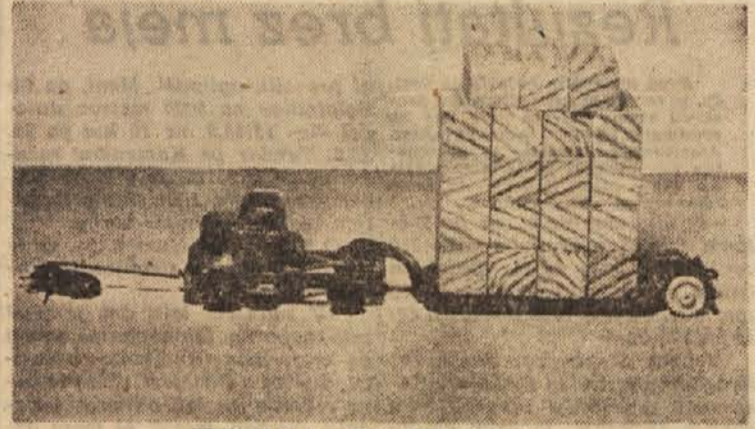
KONJI IN DEZNIK

Morda ste tudi vi že opazili, da se je kak mlad konj splašil, če je kdo v njegovi bližini odprl dežnik. Zanimivo pa je to, da velja v New Yorku še vedno zakonski predpis, da je prepovedano odpirati dežnik v neposredni bližini konja.

- ### VRETENO
1. reka v Rusiji;
  2. kača velikanka;
  3. zaliv;
  4. gora v Jugoslaviji;
  5. umetniški slog;
  6. blago;
  7. otok v Jadranskem morju;
  8. egipčanski bog sonca.

- ### KRIZANKA »KUZEK«
- Vodoravno:
1. Psiček;
  2. obdobje;
  3. tuj izraz za redkost;
  4. nemški predlog;
  5. spremeljivalec ognja;
  6. veznik;
  7. čutni organ.
- Navpično:
1. Glinasti izdelki;
  2. kemična prvina;
  3. sij;
  4. pritrdilnica;
  5. vrsta zemlje.

HROSC-KORENJAK

Po navadi pravimo, da je že kar močan tisti človek, ki dvigne in nesé tako težko breme, kot sam tehta. V naravi pa imamo majhne živali, ki so v primerjavi s svojo velikostjo pravi korenjaki; tako na primer pelje tale hrošček na sliki breme, ki je 90-krat težje od njega samega. Če bi bil človek tako močan, bi lahko peljal 6,5 tone težki tovor

VZGUBLJENA MLADOST

Kje je gozdič, kje dolina, moja draga domovina, povprašujem koprneče, iščem kraje svoje sreče.

O, da vem, kje je dežela, kjer mladost mi je cvetela, mrzlo pustil bi tujino, pohitel bi v domovino, spet bi srečen bil, vesel.

V sanjah le še zrem livade, kjer sem živel dneve mlade. V sanjah spet doma prebivam, davno sreče spet uživam in izgubljeno mladost.

Pelc Boris, 3. razred gimnazije, Majšperk, Breg 9

TRI PESMI

MOJCA VPRASUJE
Stric, zakaj ne maraš ti punčke in vlaka in aviona? Zakaj imaš le take knjige, ki so brez slik in tisto kisló pipo namesto lizike, stric?

MRAVLJE ZIBLJEJO
Aja tutaja, sestrica Maja, že sladko spi, Zibelka trava se poigrava v netru, šumi; meseček v logu v širokem se krogu z zvezdicami orti. Listje šepče, zarja trepeče, v polju nikogar več ni.

POLŽKI ZIDAJO...
Polžki zidajo bajte bele brez vrat in lin in dimnikov in soban. Polžki zidajo bajte bele osak dan dokler ne leže nočka čez plan. Polžki zidajo bajte bele pred starim gobanom za hrasti; tam se bodo v hiške skrili, da jim ji ne bodo mogli malčki ukrasti.

PISMI IZ DOLIČA

Dragi tovariš urednik! All se še spomniš, ko sem Ti pisal spis o filmu »Dolina miru« in sem Ti v tem pismu napisal nekaj grenkih o tem, da k nam v Dolič, ki smo bogu za hrbtom prihajajo filmi, ko že drugi naneje pozabiti! Ti si to pismo objavil in jaz sem izrezal svoj spis iz »Ljudske pravice« in ga poslal »Vesni« v Ljubljano, ki razdeljuje filme. Čeprav mi je očka, ki je v Doliču operater, rekel, da iz te moke ne bo kruha, smo čez nekaj dni od »Vesne« že prejeli obvestilo, da dobimo film »Dolina miru«. Zato je očka rekel, da imam jaz pri »Vesni« protekcijo in bom moral od sedaj naprej naročevati jaz film za Dolič. Zato bom za drugo leto res jaz naročil filme pri »Vesni« in bova z očkom prišla v Ljubljano. Ob tej priliki bi tudi Tebe rad prišel obiskat, da mi pokažeš, kako se tiskajo časopisi v tiskarni. Piši, kje naj Te poiščem.

»Vesni« se zahvaljujem, da so uslišali mojo prošnjo in nam poslali film. Tebe, tovariš urednik pa prosim, pošlji en izvod tudi »Vesni«, kjer bo natisnjeno moje pismo. To v znak hvalečnosti. — Prilagam Ti tudi pismo moje sestrice Cvetke. Lepo Te pozdravlja

Hribar Albin, u. 4. r. osnovne šole v Doliču

Dragi urednik! Tudi jaz sem gledala film »Dolina miru«. Jaz tudi imam punčko. Pazila bom, da ji sodev pes ne bo odtrgal glave. — Moja punčka nima ene noge. Utrgala ji jo je mama, ko je z njo udarila po glavi Albina. V kino rada hodim. Najrajši gledam takšne filme, kjer plešejo, igrajo, pojejo in telovadijo. Te pozdravlja

Hribar Metka, 1 r. osn. šole v Doliču

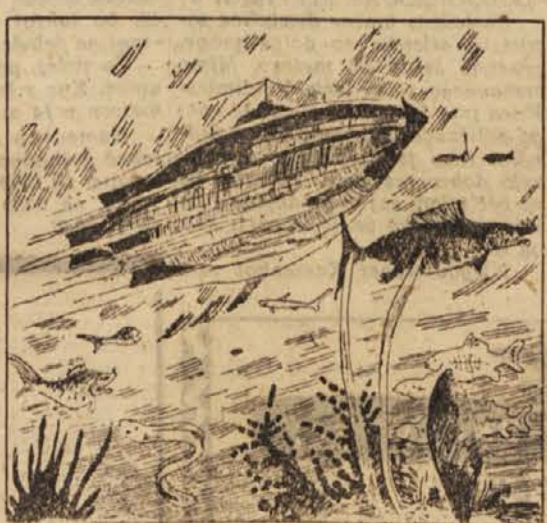
Opomba urednika: Dragi Albin! Za obe pismi najlepša hvala. Vse bom tako uredil kakor želiš. Če me pa hočeš poiskati v Ljubljani, vprašaj samo v uredništvu »Ljudske pravice«, pa Ti bodo povedali, kje me lahko srečaš. Lepe pozdrave obema — urednik.

Modrijan v morskih globlinah

Riše in piše Vladimir Pirnat, dijak VII. r. gimn., Ljubljana

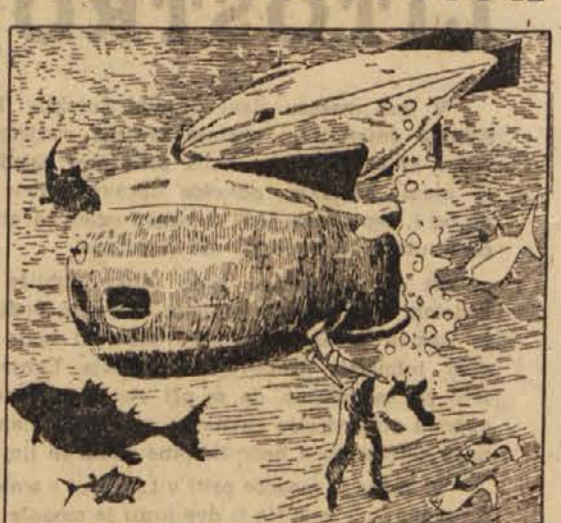
5. Obala se je komaj dobro skrila, že so se pojavili na obzorju grozeči oblaki. Gruenje in bliski so napovedovali nevihto. Pa Modrijan se je le smehljaj. Ko so valovi začeli premetavati podmornico, je prijel za vzvod. Podmornica se je potopila. Obdal jo je naenkrat svet čudovitih oblik in večne tišine.

6. Modrijan je pogledal skozi lino, v kateri je več centimetrov debelo steklo branilo vodi, da bi vdrla v notranjost. Modrijan je imel pred očmi nenavaden prizor. Ribe vseh vrst in barv so se v procesljah sprehajale med neznanško lepim gozdom koral. Njegovo pozornost pa je pritegnil nase skrivnosten dogodek.

7. Za kupom koral je namreč zagledal temno senco, ki je bila podobna človeškemu telesu. Obrnil je podmornico proti sumljivji sencu. Opazil je, da je res človek. Vihar je neznanca najbrž razbil čoln in zdaj drsi v globine morja v gotovo smrt. Njegova sreča je bila v tem, da ga je zagledal Modrijan.

8. Modrijan je skočil v svoje posebno podvodno vozilo »Bolha« in se z njim odlepil od podmornice. Hitro je priskočil nesrečnemu na pomoč. Z jeklenimi rokami, ki so bile pritrjene na »Bolhi«, je spravil neznanca v prostor, kjer je imel zrak pod pritiskom. In tako ga je rešil. S pogumom in svojimi pripravami.

Avto in strela

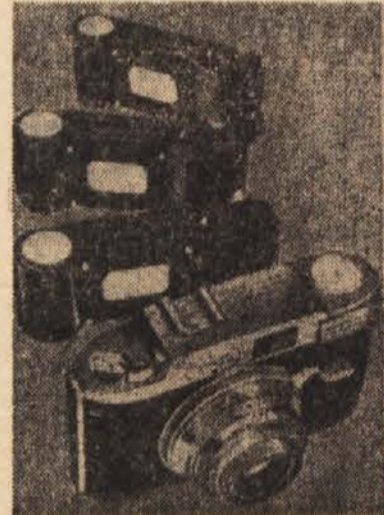
Gostje so gledali, kako je Walter Gregory iz Evingtona v Angliji med nevihto skočil k avtomobilu in skušal zapreti šipe na vratih. V trenutku ga je zagnila modrikasta luč, iz njegovih prstov pa so svignile iskre. Možu, ki ga je oplazila strela, se ni nič zgodilo, le prepaden je bil potem kot 90-letni starček.

Največji letalski laboratorij

Minuli mesec so v Veliki Britaniji slavnostno odprli največje in najsoodobnejše središče za letalske raziskave. Gradbeni stroški so znašali 50 milijonov funtov ali 50 milijard v našem denarju. Ta velikanski laboratorij za potrebe letalstva stoji v bližini angleškega mesta Bedford.

Diktatorjeva snubitev

Italijanski tehnik »Oggi« obnavlja spomine 67-letne vdove bivšega fašističnega diktatorja Mussolinija. V nadaljevanjih opisuje vdova nekatere intimne momente iz življenja svojega moža. Takole je opisala čas, ko je žive-la na vasi blizu Dovie, kjer je bil Mussolini učitelj: Nikoli ni omenil zakonske zveze, kar na lepem je vdrl v hišo z revolverjem v rokah in rekel: »V samokresu imam šest krogel, za vsakega izmed vas v hiši po eno, če mi ne daste hčere za ženo.«

Nemeli so dati na trg nove fotografske aparate, v katerih je mogoče ob pritisku na gumb zamenjati črno-beli film s tistim za barvne posnetke. Posnetek kaže novi aparat, katerega prednost je med drugim tudi to, da se skoraj povsem skriva v široki dlani.

DOLGINI SO SE SESTALI

»Klub prekelj in dolginov« bo vložil prošnjo za nekatere davčne olajšave

Pred dnevi se je zbralo v Hamburgu več sto kaj čudnih gostov. Bili so sami velikani, saj je merila najmanjša ženska 180, najmanjši moški pa 190 cm. Vsi ti dolgini so člani nemškega »Kluba dolginov in prekelj«, ki so ga ustanovili pred štirimi leti v Münchenu in šteje zdaj že 1100 članov. Na redni letni občni zbor so prišli tudi prav nič manjši delegati iz nekaterih sosednjih dežel.

Zakaj so se zbrali ljudje, katerim mora vsak izmed nas »navadnih« zemljanov pogledati navzgor, če hoče govoriti z njimi? Kar predstavljate si, da merite štiri centimetre manj kot dva metra! Prav toliko je merila najvišja udeleženka, ki je prišla na zborovanje iz Kiela, najvišji moški pa je bil iz Kassela in je meril 224 cm.

Pravdesem bi radi ti velikani dosegli določene davčne olajšave; statistični podatki namreč pove-do, da potrošijo dolginke po

vsprečno po deset odstotkov več za prehrano kot njihove manjše vrstnice, pri moških pa je ta odstotek še za polovico višji. To je že precejšen izdatek, da sploh ne omenjamo občutnih »nadnormalnih« stroškov za obleko, perilo in čevlje.

Na občnem zboru so ugotovili, da finančno ministrstvo doslej še ni pokazalo razumevanja za večje potrebe dolginov. Pripravili so novo, argumentirano poročilo, ki ga bodo naslovili na pristojni urad. Če tudi to ne bo zaleglo, bo klub v imenu svojih članov vložil tožbo, s katero bo skušal prodreti do najvišje državne ustanove.

Po mnenju nemškega »Kluba prekelj in dolginov« naj bi konfekcijska podjetja mislila tudi na te državljane, industrija pohištva pa naj bi izdelovala določeni odstotek svojih proizvodov v »nadnaravnih« velikosti. Tudi v uradih imajo dolgini za običajnimi pisalnimi mizami večne težave, ker ne morejo udobno iztegniti nog, pa tudi sicer morajo ždeti sključenji na prenikljivih stolihi.

In še o nečem so se pomenili nemški dolgini na svojem občnem zboru. Vojaški obvezniki so podpisali prošnjo, naslovljeno na ministrstvo za vojsko, ki naj bi dolgine zbrala v posebnih enotah. Najraje bi postali topničarji ali stražarji vojaške policije. S tem hočejo doseči, da bi se vojaška oprema in uniforma v teh enotah

prilagodili njihovim večjim potrebam, pa tudi za hrano bi bilo lažje, ker bi imelo vojaško poveljstvo vse dolgine skupaj. Razen tega bi se ognili tudi neprijetnemu občutku, ki ga človek ima, če ga kar naprej ogovarjajo: »Hej, ti preklja! Da, da, tebe mislim!«

Pri Barceloni je bilo pred kratkim evropsko prvenstvo v smučanju na vodi. Prvakinja je postala Italijanka Pjera Castelvetri, prvak pa Francoz Jean Muller, ki ju vidite na sliki

Obzirna poslušalka

V času, ko so Harry Belafonte, Elvis Presley in podobni pevci in pesalci poglavitni junaki »generacije rock and rolla«, preseneča ugotovitev, da so v minulih sedmih letih prodali po vsem svetu nad milijon gramofonskih plošč s posnetki slavnega pianista Arthura Rubinsteina.

Rubinstein je začel igrati na klavir, ko mu je bilo komaj tri leta, s petimi leti je že prvič javno nastopil, v petdesetih letih pa

je imel v skoraj vseh deželah po svetu okoli 6000 koncertnih nastopov. Glasbenik, ki sodi med največje mojstre glasbene umetnosti, je zelo priljubljen tudi kot spreten in duhovit kramljač. Takole pripoveduje o enem izmed svojih koncertnih nastopov:

»Tisti večer sem čutil, da sem razpoložen bolje kot kdaj koli. Ze med nastopom sem razmišljal, kaj bom zaigral za dodatek. Po odzivu občinstva sem čutil, da bom moral zaigrati še kakih pet skladb. Ko sem zaključil napovedani program, se je razleglo po dvorani silovito ploskanje z navdušenimi klici. Stopil sem z odra, potem pa sem se čez nekaj trenutkov vrnil, da bi se iznova priklonil. Presenečen sem opazil, da se je začela dvorana prazniti. Z dodatkom torej ni bilo nič. Pozanimal sem se za vzroke. Povedali so mi, da je vzkliknila takoj po mojem nastopu ena izmed najbolj navdušenih poslušalk: »Nikar ne poskajate več! Ne mučite umetnika! Mar še niste dobili dovolj za denar, ki ste ga dali za vstopnice?« — Občinstvo je razumelo in je začelo odhajati, Rubinstein pa je svoji oboževalki kasneje le dopovedal, kako radi se umetniki odzovejo pozivu, naj zaigrajo še kaj posebej...

V Bodensko jezero je pred tedni strmoglavilo letalo švicarske letalske družbe. Nedavno so ruševine dvignili s posebnim žerjavom, da bi po njih ugotovili vzroke nesreče. V razbitinah so našli truplo pilota Pierra Cherveta, tragični tovor pa je pri prevozu v Romanshorn, kjer bodo proučevali vzroke, krasila švicarska zastava s šopkom cvetja

Opomin

V občinski pisarni francoskega mesta Troyes je čakal ženin Albert Marchall na matičarja, da bi registriral mlado zakonsko zvezo. Medtem ko sta nevesta in ženin klepetala pri steni, je padla ženinu na glavo težka slika in ga močno poškodovala. S hudimi poškodbami na glavi so ga prepe-ljali v bolnišnico. Silka je tehtala 35 kg.

Na milijone podobnih planetov?

Profesor harvardske univerze George Wald je dejal, da je po mnenju znanstvenikov v vsemirju na desetine milijonov planetov, ki so podobni zemlji. Po njegovem mnenju je na večini izmed teh planetov življenje prav tako razvito kot pri nas, le da je morda na različnih razvojnih stopnjah.

Za dobro voljo

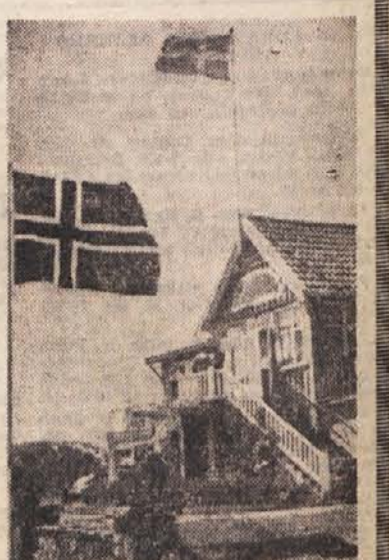
JAKSIČEVE MISLI
Znani pesnik Djura Jakšič je zadajal precejšnje skrbi: urednikom listov, ker je pozno pošiljal rokopise. Nekoč ga je obiskal urednik. Jakšič je bil zelo zamisljen.
»Kam pa si se tako zamislil, Djura? Dinar ti tam, če mi poveš, kaj si mislil!«
»Ni vredno niti dinarja.«
»No, na kaj si mislil?«
»Nate, dragi prijatelj,« se je nasmehnil Jakšič.

Prvi svetilničar: »Saj ne bo dolgo, Fredi! Kmalu bom poravnal luč...«

PISATELJ IN PISAR
Leta 1910 je moral književnik Ivan Kozarac k vojakom. V Karlovcu se je javil v četni pisarni, kjer ga je sprejel nemški podoficir, ki je slabo govoril hrvaško.
»Kaj ste po poklicu?« ga je vprašal.
»Književnik sem,« je odgovoril Kozarac.
Podoficir ni razumel pomena te besede, zato mu je Kozarac skušal razložiti, kaj pomeni beseda pisatelj.
»Ah, tako,« je rekel podoficir, »zdaj pa razumem: knjigovodja in pisar. Prišli boste v pisarno našega polka.«

SVOBODNE VOLITVE
Francoski vojskovodja Saint-Yier je sklical pred volitvami Napoleona za dosmrtnega francoskega konzula veliko zborovanje, na katerem je med drugim dejal:
»Vojaki! Ljudstvo naj odloči, ali bomo izvolili generala Bonaparta za dosmrtnega francoskega konzula. Nikakor nočem vplivati na vas, posevsem prostovoljno se morate odločiti. Eno pa vam povem: lastnoročno bom ubil prega, ki ne bo volil generala Bonaparta.«

Drobne ZANIMIVOSTI

NOV ELEKTRONSKI MIKROSKOP
Neko francosko podjetje je izdelalo nov elektronski mikroskop, ki lahko poveča do 100 tisočkrat. Za do prihodnjega leta bodo dobili te aparate številni pariški raziskovalni laboratoriji.

KADILCI PIPE IMAJO PREDNOST
Pri opravljanju gospodinj-skih del so baje znatno sprejnejši in manj živčni tisti moš-je, ki kadijo pipe: vsaj tako so pokazali rezultati ankete med ameriškimi gospodinjami. Na anketa vprašanja je odgovorilo 3000 žena. Nad 64 odstotkov jih je dalo prednost »piparjem«. Le v enem oziru so zavzele gospodinjke negativno stališče do moških, ki kadijo pipe: niso pripravni za ču-vanje otrok.

SIN V VOJAŠKEM NAHRBTNIKU
Stražar pred vojašnico v ita-lijanski Carrari je bil zelo presenečen, ko se je vojak Marchi vrnil z dopusta s do-jezdom v nahrbtniku. Vojak je kmalu razložil vso reč: ko sta se z ženo na postaji poslov-ljala, je vzel še enkrat v nar-očje dva meseca starega sin-ka, da bi ga poljubil. Viak je potegnil tako naglo, da žena ni več mogla vzeti dojenčka. — Z naslednjim vlakom se je pripeljala Marchieta žena po dva meseca starega »vojaka«.

V 13 MESECIH PET OTROK
V francoskem kraju Mase-nill se je zgodilo nekaj nena-vadnega: v 13 mesecih je rodi-la kmečka gospodinja pet otrok, in sicer najprej dvojč-ke, nato pa trojčke.

DIAMANTNO ZOBOVJE
Pariški zlatar Armand Clai-re izdeluje umetno zobovje za Abdullah Zevina, jemenskega šejka. Arabski vojvoda je naročil umetno zobovje, v katerem bo vsak zob okrašen z diamantom. Da bo res vse v redu, sta zlatarju priskočila na pomoč dva zobarja.

NESREČA V BOLNIŠNICI
Natakarica Isabel Shaffer iz Morgentowna v ZDA je vložila tožbo proti neki bolnišnici za oškodnino 25.000 dolarjev. V bolnišnici so ji z rentgenskim aparatom smetali kostolom na roki, pa je padla s stola in si zlomila nogo.

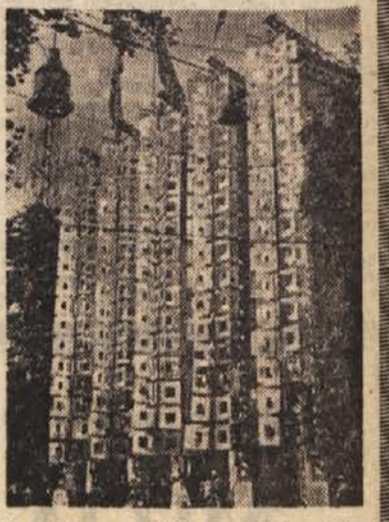
FARUKOVE SKRBI
Debelušni bivši egiptovski kralj Faruk je naročil pri nekem ameriškem skladatelju jazza posebno skladbo »Rock and Roll«. Po ritmu bo Faruk vsako jutro vedel, da bo shujšal.

STARI GRESNIK
V italijanskem kraju Lodi je moral neki mehanik plačati oškodnino za dozo, ki jo je ukradel leta 1943 ob Donu. Okradeni kmet se je pritožil pri poveljstvu italijanskega polka, zaradi naglega umika pa prošnji niso ugodili. Po štirinajstih letih je zdaj moral mehanik plačati oškodnino.

NAVDUŠENI KAZNJENEC
Norman Smith, bivši guverner v Burmi, je imel pred kratkim predavanje v winchesterskih zaporih. Po predavanju se mu je približal eden izmed kaznjencev: »Če bi bil vedel, da ste tako dober govornik, bi vam leta 1949 prav gotovo ne ukradel avtomobila.«

SELE ZDAJ IMA DOKAZ
Annemarie, 17-letno dekle iz Baden Badena, je šele pred dnevi lahko rekla, da je tudi »uradno« rojena. Imela je celo vrsto težav, preden je dokazala svoje rojstvo, vse to pa zaradi birokracije in malomarnosti staršev, ki so v velikem vznemirjenju pozabili prijaviti njeno rojstvo pri krajevnem matičarju.

Kako piha veter, se človek vpraša ob pogledu na zastavi, ki vhrata v nasprotni smeri. Pomislili bi na sleparijo, vendar lahko potrdita verodostojnost posnetka ministra Svedske in Norveške, ki sta se sešla v Klitterhusu Angelholmsu na Svedskem. Vzrok je prav gotovo višinska razlika v položaju obeh zastav, ker je vlekel veter blizu morske obale pri tleh v eno, nad slemenom eno-nadstropne stanovanjske hiše pa v drugo smer

V Milanu je bila pred kratkim razstava moderne umetnosti in arhitekture. Posnetek kaže vhod v razstavne prostore

Ljudje imajo svojevrstne domislice in se poročajo na kaj nena-vadnih krajih. Tako sta si izbrala italijanska bolniška sestra Antonieta Santonastro in njen ameriški ženin italijanskega rodu Joe Mastronardi za »poročni urad« reševalno postajo v newyorškem pristanišču, prvi poljub kot mlado-poročnica pa sta si dala skozi rešilni pas na italijanskem par-niku »Augustus«, kjer je Antonietta v službi

Antični sladokusci

Kuharska spretnost ali, če hočete, umetnost je prav tako stara kakor ogenj. Nastala je tistega dne, ko je prazgodovinskemu človeku prvič prišlo na misel, da je približal ognju kos mesa. Vodo so ljudje najprej grelj v votlem kamenju, šele mnogo kasneje so začeli izdelovati posodo iz žgane ilovice. Tako se je začelo.

Grki Homerjevoga časa še niso poznali drugega kuharskega strokovnjaka kakor »maget-rosa« ali peka, ki pa je moral znati pripraviti tudi nekatere preproste kuhane jedi. Kmalu pa so postali veliki sladokusci. Ze o drugem tisočletju pred našim časom so se pojavile prve kuharske bukve: recepte so pisali na povoščene tablice. Jedi so kuhali v bronastih posodah, kotli pa so bili po navadi srebrni. Vino so hranili v amforah iz ilovice, pili pa so iz lepo izdelanih kovinskih bokalov.

BOGATI JEDILNIKI

Prebivalci antične Grčije so jedli malone vse jedi, ki jih poznamo in cenimo še zdaj, med njimi celo kaviar. Bili so veliki ljubitelji školjk, žioih, pečenih ali kuhanih, ki pa so jim vselej dodajali poper, kumino in druge začimbe. Med jaci so najbolj cenili pavja, jedli pa so jih sveža. Za posebno poslastico so veljale pečene spivinske noge, jetra divjih prašičev in očiče glave s smokvami. Jedli so tudi golobe, perutnino vseh vrst in razno dijačino, ki so jo pripravljali z medom in rožmarinom. Takratni grški gozdovi so bili polni divjih prašičev, na otoku Melosu pa so živele najboljše divje koze antične dobe.

Grški sladokusci so poznali tudi najboljše vrste morskih rib in rakov. Zelo so cenili povrtno ter so na primer pridelovali okoli 20 vrst kumar in poznali blizu 100 vrst gob. Med sadjem so bile posebno znane smokve in grozdje z Nikostrate, debele hruške in jabolka z Ebeje ter dinje in lesniki z Naksosa. Med vsemi jedmi pa je bil najbolj imeniten kruh, ki je bil bel kakor sneg, posušenega pa so pro-

dajali v daljnih deželah Evrope in Azije. Grško vino je bilo tako močno, da so mu morali dodajati morskovo vodo.

OB JEDI TUDI GLASBA

Pri kosilu so starogrški bogataši obvezno poslušali glasbo, ki so jo izvajali izbrani godci. Med slavnostnimi kosili so pri-rejali tudi nastope pesalcev in seveda pesalk, sovo umetnost pa so ob takih priložnostih pogosto razkazovali tudi akrobati.

Rimljani so v kuharski spretnosti znatno presegli Grke. Najbolj znamenit rimski sladokusec je bil Lukul, ki je zapravil vse imetje, ko je pošiljal posebne odprave v ose dežele tedanjega sveta, da so tam iskale recepte za najbolj okusne jedi. Nič manjši sladokusec ni bil Helio-gabal, ki je svojim gostom postregel med drugim s možgančki 600 nojev. Med večer-jami v Neronovi palači se je odpirala streha, na goste je padal pravecati dež cvetja.

LED IN SERVIETE

Za časa Cezarja in drugih rimskih cesarjev so jedli praviloma leže. Na pojedinah so najprej pili sladko vino, šele zatem so se začeli mastiti. Kosilo se je končalo s sladicami in s sladkanim sadjem. V imenitnih hišah ni nikoli primanjkovalo ledu, ki so ga prinašali s planin. Rimljani so tudi prvi začeli uporabljati serviete, čeprav so jedli s prsti. Uporabljali so po-dve, in sicer so si eno pritezali okoli vratu, v drugo pa so si brisali prste.

Med vsemi jedmi je najbolj slovela nekakšna kaša iz več vrst žita, rekli pa so ji »pul-mentum«. Vendar so Rimljani najbolj cenili juhe. V antičnem Rimu so pojedli toliko mesa, da so večkrat s posebnimi zakoniki skušali omejiti prodajo. Takrat je prišlo v modo tudi oslovsko meso. Pozneje so začeli pripravljati in se navduše-vati nad takimi posebnostmi, da je vse skupaj postajalo že neokusno. Naposled so bogati Rimljani glede jedi postali že bolj snob kakor pa resnični sladokusci.